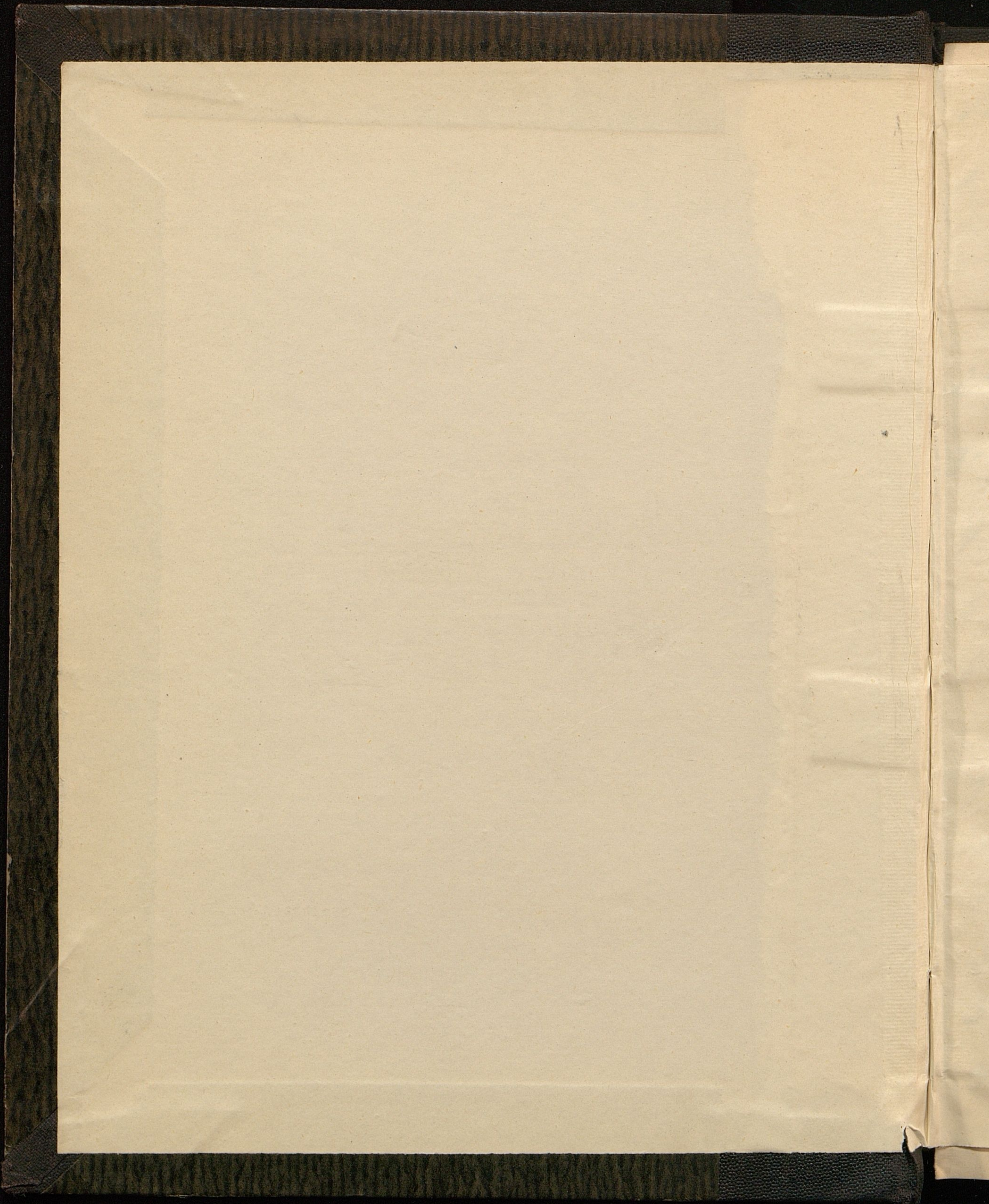

18
57

[Faint, illegible handwritten text on a large sheet of paper, possibly bleed-through from the reverse side.]

10
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

1636.

1. Arumaeus, Dominicus: De . . . principum ex electo-
rali atque ducali domo Saxonica, privilegio:
De non evocando et non appellando.
- 2° Johmannus, Ortelius: De assassinio. 2 Impl.
1636 ? 1745
- 3° Prieschenck, Zacharius: De majestate.
4. Theodericus, Petrus: De jure mercatorum singulari.
5. Angepau, Erasmus: De possessionibus.
6. Angepau, Erasmus: De personis ad fendi conces-
sionem habitibus.
7. Angepau, Erasmus: De consuetudine.

1637.

1. Prieschenck, Zacharius: De appellationibus.
2. Prieschenck, Zacharius: De reconventionem.
3. Prieschenck, Zacharius: De juramentis.
4. Richter, Christophorus Philippus: De interpretatione
contractuum.

1637.

5. Richterius, Christophorus Philippus : De curatore
bonorum.
6. Theodorius, Petrus : De successioneibus principum
imperatorum et Electorum.
7. Nuzepanus, Erasmus : De prioritate et privile
giis creditorum
8. Nuzepanus, Erasmus : De successione feudali
testamentaria.
9. Nuzepanus, Erasmus : Controversiae miscellaneae
ex jure civili scripto, Canonico et feudali.
10. Nuzepanus, Erasmus : De concordia discordantis
juris Justinianei.
11. Nuzepanus, Erasmus : De scabinatibus.
12. Nuzepanus, Erasmus : Disputatio ad l. unie. ff.
de conditione ex lege.

5

an

le

se

H.

P 401

80

4136

DISSERTATIO JURIDICA
INAUGURALIS.

DE

MAJESTATE

quam

Nobilissimæ ac Amplissimæ Facultatis Juridicæ in
Illustri SALANA Authoritate ac Decreto;
Pro summis in UTROQUE JURE, gradu, honore ac Privi-
legiis Doctoralibus consequendis:

PRÆSIDE

Amplissimo, Consultissimo atq; Excellentissimo
DN. ZACHARIA Præschencf
Jcto, Professore hujus Academiæ celeberrimo,
Consiliario Saxon. gravissimo, Curia Pro-
vincialis & Scabinatus Adlesfore di-
gnissimo; Patrono ac Promotore
suo observantiæ cultu ætatem
prosequendo,

Publica Disquisitioni subjicit
ad diem 21. Decemb.
Horis Locq; consuetis

JOHANNES ERNESTUS Steinmez
Calâ-Thuring.

JENÆ

TYPIS ERNESTI STEINMANNI.

ANNO clō lo cxxxvi.

x.
1636, 3
5
5 1/2

Thesis. I.

Um omnia tunc benè gerantur, si principium fiat decens & amabile Deo. *Novell. 9. in prefat.* nec dignum sit homini Christiano, ut ullum inire conetur negotium, quod à Majestatis Divinæ adoratione initium non sumat, juxta admonitionem Divi Apostoli ad *Coloss. 3.* Ideoque & nos, antequam ad ipsam propositæ materie tractationem accedamus, prius ad immortalitatis præsidium respicientes Divino Numine invocato, Deum Auctorem & Dissertationis nostræ Præsulem fieri optamus & precamur. *l. 2. C. de vet. Jur. enucl.*

Divini Numinis Invocatio.

2. Et quoniam duæ sunt veritatis Idæ, docente *Clem. Alexand. lib. 6. Strom.* Nomina & Res; & nominis semper prior sit habenda ratio, monente *Ulpiano in l. 1. de Just. & Jure. Gæd. ad rubric. de verb. signif.* liquidem ex voce sæpenumerò in ipsius rei perceptionem provehimur: itaq; primùm nos de ipsius *Nominis* notatione, post de rei constitutione agemus.

Definitio Nominis prior definitione rei

3. *Majestatem* plerique cum *Festo* deducunt à *Etymologia* *magnitudine*. *Vultejus in §. 3. Inst. de publ. Jud. Dieter. de summa summi Imperii potest. lib. 2.* intuentes tamen non tam literas, ut solent Grammatici, quàm rem ipsam. Unde ab *Harprechto in §. 3. n. 2. Inst. de publ. Judic.* *Majestas* dicitur, quasi *major status*, propterea, quòd post Deum immortalem nihil his in terris, aut cogitari majus aut excelsius possit. *l. fin. princ. C. de Legib.*

4. Variè autem vocabulum *Majestatis* usurpatur. Attribuitur enim vel rebus *Divinis*, vel *Humanis*; *Divinis* vel verè, ut Deo *l. 32. §. 4. ff. de receptis arbit.* Vel *fictè*, quo sensu *Majestatem* pro *Dea* *Gentes* coluerunt, *Honoris & Reverentiæ* filiâ, *Ovid. lib. 5. Fast.*

Homonymia

*Donec Honos placidoq; decens Reverentia vultu
Corpora legitimis imposuere thoris;
Hinc sacra Majestas, totum quæ temperat orbem
quaq; die partu est edita magna fuit.*

Humanis rebus tribuitur vel Inanimatis, pro externo quodam splendore, præstantiâ & excellentiâ, veluti dicitur Majestas loci *Liv. lib. 1.* Majestas Orationis *Cic. de Amicit.* Sic nonnulli Majestatem linguæ Hispanicæ tribuunt, quando ita inter linguas distinguere solent, ut cum Deo ob Majestatem Hispanicè, cum Principibus ob gravitatem Italicè, cum fœminis ob gratiam & suavitatem Gallicè, cum hostibus verò ob terrorem Germanicè loquendum esse autument. *Limn. Jur. Publ. lib. 1. c. 6. n. 35. Vel*

6. Animatis; hisque iterum quatuor modis. 1. Pro auctoritate & gravitate personæ, quæ visu & auditu est venerabilis. *Tacit. lib. 2. Annal.* quæ oritur vel ex causa occulta, quando Deus secretam quandam Majestatem & auctoritatem addit personis Regum ac Principum, ita, ut sæpius effrenati homines in Principis conspectum ducti occulto quodam sensu cohorrescant; qualem Majestatem in Mose apparuisse legimus *Exod. 34.* quam acceperat ex colloquio Domini, & videbatur ipsius facies splendida, ita, ut duræ cervicis populus non posset in eum intueri ob gloriam & Majestatem ejus, nisi ipse faciem velaret: vel ex causa manifesta, quando nimirum princeps vel ob heroicam virtutem, vel ob felices successus, vel ob spectatam corporis structuram & constitutionem, quæ non rarò animi præstantis præbet indicium, quandam in animis hominum conciliat admirationem & venerationem, quâ multi à nefario lædendi proposito fuere quasi revocati, sicuti de scurra quodam refert *Camer. oper. success. cent. 1.* qui cum Carolum V. perlustrantem vidisset Panthejum Romæ ædificium, eumq; in summitate per fenestram deturbare constituisset, solo ipsius Majestatis aspectu perterritus fuit, ita, ut à nefario proposito abstineret. 2. pro dignitatis externæ, honoris, & officii reverentiâ & præeminentia, quam vocis significationem in *l. 9. ff. de Jurisd.* observare licet, ubi contempta Majestas Prætoris vindicatur: Hocque modo Majestatem etiam inesse Duci Venetorum, scribit *Ludov. Gothofred. in Archontol. Cosmica pagina mibi 592.* quem gravitate, splendore & dignitate nihil non Regium præ se ferre dicit; quam ratione Potestatis Majestatem habeat nullam, siquidem nihil injussu Senatus agere possit, sed ipse Senatum consulere necessum.

fra Linguæ

corpus con-
stitio Conum
verum deus
num.

Q. Dux
Venetorum
an habeat
Majestatem?

3
necessum habeat, Senatu Auctore decernente. 3. pro summa
potestate, & quidem vel concretivè pro ipso Monarcha, summâ po-
testate fulgente; vel 4. abstractivè pro ipso functionis Jure, sive
pro ipsa summa perpetua legibusq; soluta potestate: hæcque
significatio hîc nobis consideranda.

7. Ejus Synonyma sunt Imperium, Potestas. §. 6. *Inst. de Synonyma*
Jure Nat. Gent. & Civ. l. 1. ff. de Constitut. Princip. Principatus;
l. 4. C. de Legib. Kaysersliche Macht und Vollkommenheit / Kaysersliche
Hochheit passim in Recess. Imperii; Sceptum, Gen. 49. Jus Regium
feu Regis. *1. Sam. cap. 8.* Et quanquam alii verba hæc, das Recht des
Königes explicant non de jure, sed vulgatâ Regum consuetu-
dine, quid scilicet Reges agant, non quid agere debeant, adeoque
putent, in *all. c. 8. Samuel.* non tam Majestatis Jura quam mores
Tyrannorum describi. *Hunn. ad Treutl. vol. 1. Disp. 1. vide. Arnif.*
de Jurib. Majest. lib. 2. c. 1. n. 4. ubi plures allegat: nos tamen Jus
Regiæ Majestatis seu Potestatis ibi describi, verius existima-
mus, cum Israelitæ Regem non Tyrannum sibi dari petierint,
d. c. 8. 1. Sam. Rescripta autem sint interpretanda secundum pe-
rita. Mandell. Consil. 46. n. 73. §. præterea. Instit. de Inutilib. Stipul. Præ-
terea quoq; omnia, quæ illo loco enumerantur, ita sunt com-
parata, ut Rex ea, utpote ad jus Majestatis pertinentia; Reipubl.
exigente salute & necessitate à subditis postulare possit, uti de-
ducit *Perquam Reverend9 Dn. D. Gerhard9, Promotor meus eternum*
honorandus in Locis Theolog. tom. de Magistrat. Polit. §. 125. Arnif. all.
lib. 2. c. 1.

Q. verba,
d; Recht des
Königes /
1. Sam. 8. an
de Juribus
Majestatis,
an morib.
Tyrannos
rum sint
intelligen-
da?

8. Explicata vocis significatione ad ipsius Rei Naturam
& Constitutionem progredimur, quæ per definitionem, causa-
rum, divisionum, effectorum, cognatorum, contrariorum ex-
positionem declaratur.

9. Existimant quidem alii, Majestatis accuratâ definitionem
dari non posse, cum non sit Ens simplicis & unius Naturæ, sed
ex variis habitib. & potestatib. diversis constans, veluti ferendis
legibus, constituendis Magistratibus, recipiendâ ultimâ provo-
catione, indicendo bello & ejusmodi aliis; adeoque Majesta-
tem essentiâ unum quid non esse, sed esse unum per connexio-
nem & aggregationem conflatum ex partibus dissimilis spe-
ciei. Verum quia Majestatem veram, perfectam ac completam
omni-
nò

Q. Maje-
stas an per-
fectè defi-
niri possit?

omninò habere essentiam opinamur, etiam eandem perfectè
 definiri posse non dubitamus. Nec obstat, quòd videatur hæc
 Ens aggregatum & collectivum: Nam 1. utut ex hypothesi
 concedamus, (nam falsum hoc esse, inferiùs patebit) con-
 flatam ex pluribus Potestatibus & Juribus Majestatem esse,
 attamen negamus, quòd exinde sit Ens aggregatum, quòd
 definiri non possit, cum Ens aggregatum sit, quòd ex pluribus
 entitatibus ad diversa prædicamenta pertinentibus constat.
Dn. Michael Wolf. Disquisition. Organic. 1. th. 7. n. 3. Phillip. Dutrieu in
Manuduct. ad Logic. tit. de Universal. At verò Majestatem ex pluri-
 bus potestatibus ad diversa prædicamenta pertinentibus esse
 conflata, nondum est probatum. Sic Philosophia etsi ex
 pluribus habitibus, Sapientiâ & Prudentiâ constet, haut tamen
 propterea Ens erit aggregatum, quòd definiri non possit. *Dn.*
Wolf. all. loc. cum illi habitus unâ cum Philosophia ad
 unum pertineant prædicamentum, & sic ejusdem sint naturæ,
 quòd idem est in Majestate. Exempla quæ alii de grege & po-
 pulo adducunt, quòd attinet, in iis sanè est diversissima ratio;
 siquidem ex pluribus potestatibus ita est conflata Majestas, ut
 ex iis omnibus una summa potestas oriatur resq; ejusdè Natu-
 ræ; secus vero est in populo, siquidem populus est quidem,
 collectus ex pluribus hominibus, non tamen ita, ut ex iis omni-
 bus res ejusdem Naturæ, unus scil. aliquis homo fiat. Sed hæc
 in hypothesi; Nam. 2. negamus, quòd Majestas ex pluribus sit
 potestatibus collecta & constituta, cum illa Majestatis Jura &
 potestates particulares necquaquam Majestatem constituent,
 sed potius ex eâ jam constituta proximè & immediatè fluant,
 & sic pertineant ad Majestatem non à priori & constitutive, sed
 à posteriori consecutive, quæ eam tanquam effecta non consti-
 tuunt, sed constitutam sequuntur.

Definitio
rei.

10. Quapropter optimè ita definiri Majestas potest,
 quòd sit potestas in civēs & subditos summa, perpe-
tua, legibusq; soluta. Vocabulum Potestatis quòd aliàs
 varia significat *l. 128. ff. de verb. signif.* accipimus hîc pro Jure in
 alium sibi subjectum.

11. Nec est, ut cum *Reinh. König Theat. Polit. p. 1. c. 23. n. 2.*
 verbis

verbis illis, in cives & subditos, addamus, & peregrinos; quasi
 aliàs definitio contra præscriptum Logicorum suo definito
 angustior foret, utpote non comprehendens peregrinos, &
 qui vel commorationis vel hospitii jure in Republ. degunt:
 comprehendimus enim hos sub vocabulo subditorum, quod
 latius hîc (cùm novum non sit unum idemq; vocabulum mo-
 dò latius, modò angustius absque tamen improprietate & tro-
 po accipi, uti ostendunt vocabula cognationis, adoptionis & c.
Dd. commun. ad Sn. Inst. de Adoption. §. 1. Inst. de Legitima Agnat. tut.)
 accipimus pro subjectis. Quâ voce non tantum cives & sub-
 diti, sed etiam peregrini intelliguntur, qui variis ex modis Ju-
 risdictioi subjiuntur, vel scil. ratione delicti & contractus,
 vel quatenus statutis & legibus in ipsos peregrinos latis parere
 coguntur, utpote ut certo tempore civitate exeant, ut nomen
 & locum hospitii indicent, daß sie in den Wirths-Hause zehren
 müssen/ kein eigen Rauch noch Feuer haben dürffen/ & quæ his si-
 milia. *Kirchner de Republ. disp. 6. & 7. th. 2. Besold. Polit. lib. 1. c. 11. n. 26.*
 Deinde ut concedamus, vocabulum subditorum strictè in
 definitione usurpari, respondemus tamen, quòd Majestas
 principaliter tantum respiciat subditos, peregrinos verò non
 nisi ex accidenti; qualia definitionem non ingrediuntur.

12. Expositionem *causarum* quod attinet, illæ sunt *vel* Majestatis
externæ, essentiam Majestatis non ingredientibus, ut *efficiens & finis*; *Causæ.*
vel internæ, quæ intrinsecè constituunt Majestatis Naturam, ve-
 luti *materia & forma*; de quibus singulis videbimus.

13. *Efficiens* est *vel Divina vel humana*. *Divina* est Deus *Efficiens*
T. O. M. Porc. apud Magnificum Dn. Ordinarium Dn. Arum. Disc. Divina.
Academ. 30. c. 1. siquidem Imperia non dependent à Fato, aut ex-
trema stella caudæ ursæ Majoris. Chassan. de Gloria mundi confi-
derat. 1. sed ex Ordinatione sanctæ sanctissimi Dei, qui ad ex-
pedienda mandata sua, & ut Genus humanum tranquillè &
pacatè vivat, boni præmiis, mali pœnis afficiantur, potestatem
suam hominibus post diluvium quodammodo comunicavit,
cùm ipse ante diluvium gubernabat solus, arguendo malorum
impietatem per homines sanctos, uti in Genes. legimus.

An Magi-
 stratus fue-
 rint ante
 diluvium?

14. Et hoc non tantum Divini Juris testimonia pro-
 bant abundè. *Epist. ad Romanos 13. Non est potestas nisi à Deo,*
Proverb.

Proverb 8. per me, inquit Deus, Reges regnant. Unde etiam Deorum titulo Magistratus indignantur. Ps. 81. Job. 10. Sed etiam homines, qui hanc potestate pollent hoc ipsum fatentur ipsi. Sic religiosissimus Imperator Justinianus à coelesti Majestate Imperium sibi traditum asserit in l. 1. C. de Veter. Jur. Enucl. à summa clementia collatum. Novell. 6. princ. Gloriosissimus Imperator Carolus V. hoc idem profiteretur in R. A. zu Augspurg de anno 1548. princ. Ibi. Haben wir aus aufgelegten Ambt/darzu wir vom allmächtigem Gott beruffen seynd. Et hoc est, quod illi, penes quos summa residet potestas, in Rescriptis hæc præponant rectè in Diploma- tibus scri- bant Nos DEI GRA TIA? idq; non ex privilegio aliquo, uti vult Besold. all. loc. n. 13. sed ex jure proprio, & quidem ratione suorum Principatuum, quos non muneris seu administrationis, sed Domini Jure, non ut vicarii, sed ut perpetui Duces successoria lege proprioq; Marte habent And. Knichen de sublim. & reg. territ. Jur. c. 1. n. 353. cum seqq. Unde etiam illud vulgatum, unumquemque eorum in suo Principatu Imperatoris radium, tanquam sui solis, plenissima imagine referre Dieter. de summ. summi Imp. potestate, suoq; in Territorio eandem vel similem, quam Imperator in universo Imperio, Jurisdictionem exercere, Matth. Stephan. de Jurisd. lib. 2. p. 2. c. 1. n. 41. Reinkingf de Regim. secul. lib. 1. class. 5. c. 6. Ubi vulgatam hanc Doctorum Theoricam, posse scilicet quemlibet Principem, Comitem, Baronem & Civitatem Imperii in suo Territorio, quod potest Imperator in universo Imperio, novè & prolixè declarat. In Gallia tamen neminè absq; crimine læsæ Majestatis Regiæ ita scribere audere, testatur Norderm. de Jure Princ. Conc. 88. lit. b. Et sub Carolo VII. in Gallia aliquè, qui se Dei gratia Comitè Arminacensè inscriberet, fuisse propterea Majestatis accusatū, notat Dn. Reinkingf loco all. n. 25. cum videretur his ver-

Q. Unde bis liberare se Regia potestate, unumq; se, nō Regē velle obser- hoc, quod vari. Unde verò hoc, quod in plurali Nos, Wir sese scribe- in plurali NOS, de ferent Principes, natum sit, dubitatur. Probabile putant hoc alii, loquantur tunc temporis apud Romanos initium sumsisse, cum libertate Principes declinante, Principibus tam verbis, quam factis ab blandiri ho- mines

Q. Prin-
cipes Ger-
maniae an
rectè in
Diploma-
tibus scri-
bant Nos
DEI GRA
TIA?

mines cepere, & Tu in Vos transformare; quasi is cui hoc da-
 rent, comparatus cum aliis ratione meritum multos æquaret;
 Et cum hic Adulatorum loquendi mos profundas egisset radi-
 ces, & alii quoque, ne impolitoris ingenii & honoris superio-
 ribus competentis negligentiores viderentur, eandem loquendi
 formulam secuti essent, tandem quoque Principes de se ipsis per
 modum Nos locuti scripseruntque, ne forte minus sibi
 tribuerent, quam alii tribuendum censerent. Videatur *Limn. de*
Jure Publ. lib. 4. c. 6. n. 3. & seqq.

15. *Causa humana* est populus, qui in Regem vel Princi-
 pem Majestatem transfert. *Porc. apud Magnif. Dr. Arum. Disc. all.*
c. 5. th. 3. uti hodie videmus in septem illis Germaniæ Principi-
 bus, quibus facultas delata est Christiani Orbis eligendi Impe-
 ratorem; ubi tamen notandum, quod hi Serenissimi Electores in
 hoc electionis actu non sigillatim, sed conjunctim considerati
 populum ipsum & Christianam communitatem repræsen-
 tent.

Humana
 Principa-
 lis.

16. *Causa Instrumentalis* sunt quoque modi, quibus Maje-
 stas acquiritur seu transfertur. Hi etsi in thesi & in genere sint
 plures, veluti Successio, Electio, (quam successioni merito præ-
 ferimus) occupatio per bellum, Connubia, quorum occasione
 itidem Regna & Principatus acquiruntur; veluti exemplum
 obvium in Philippo I. Austriaco, Maximiliani Imperatoris I.
 filio, qui ducendo Johannam Ferdinandi Catholici Hispaniarum
 Regis filiam, Rex Hispaniarum factus, & sic hocce amplissimum
 Regnum Domui Austriacæ acquisivit: in nostro tamen Imperio
 Romano Germanico solummodo per modum electionis Impe-
 rii Majestas in Imperatorem transfertur. In qua electione con-
 sideranda sunt. 1. *Personæ eligentes*, quæ sunt Serenissimi Electores,
 veræ Imperii columnæ & septemviri tres Ecclesiastici, Mogun-
 tinus, Electoralis Collegii & Senatus Decanus & Director.
Magnif. D. Arum. tractatu de Com. c. 7. n. 38. & n. 76. Primus a ex Dia-
 celi Moguntina Septemvir perhibetur Willegis, Patris Rheda-
 rii filius & Ottonis III. Præceptor, de quo *Julius Wilhelm Zinge-*
graffe/ita; Willegius der erste Churfürst zu Mainz eines schlech-
ten herkommens vnd von einem Wagner/in dem Sächsischen Dorff
Strönungen geboren/tehe allenhalben in seine Gemach Käder an
die Wände mahlen/vnd diese Wort mit grossen Buchstaben darben/
 B Willegis!

Instrumē-
 talis.

Q. Ele-
 ctio an
 præferenda
 successio-
 ni?

Primus Es-
 lector Mo-
 gutinus

Willegis / Willegis deiner Ankunfft nicht vergiß. Und dannenhero
sol von Keyser Heinrichen dem andern das Rad dem ChurMainzi-
schen Wapen seyn ein verleibet worden / In seinen der deutschen Scharff-
sinnigen klugen Sprüchen. *fol. mibi. 2. p. 1. vide Dresser. p. 2. mill. 6. Trevi-*
rensis, Coloniensis: Et quatuor seculares, Rex Bohemiae, Co-
mes Palatinus, Dux Saxoniae, Marchio Brädenburgēsis. II. Persona
eligenda, quae debet esse idonea. Aur. Bull. c. 2. & quidem (1.) ratione
Sexus, ut sit Mas, non foemina; Quis enim, inquit. Limn. genero-
fioris Spiritus, qui maximè in Principibus Germaniae exuberat,
muliebri patienter feret Imperium, & quam domi habet sub-
ditam, foris reverenter agnoscet superiorem. 7. P. lib. 2. c. 2. n. 8. (2.)
ratione Nationis, ut sit Germanus, Archiepisc. Moguntinens. apud
Sleidan. lib. 1. Dicimus tamen Germanum qui Patre vel Avo Ger-
mano licet extra Germaniam, est natus. l. 6. §. 1. D. ad Municipal. Du-
Arum. Discurs. 2. ad A. Bull. Exemplum post Frider. II. in Sicilia na-
tum, habemus quoque in Ferdin. I. Romanorum Imperatore,
Modinae in Regno Castilae nato. (3.) ratione Generis & Prosapia,
ut scil. natus sit ex familia illustri & ad minimum, sit Germaniae
Comes. (4.) ratione aetatis perfectae, quae tamen certa Legum publi-
carum definitione circumscripta non est. De Carolo V. constat,
ipsum anno aetatis 19. Imperatorem electum, Limn. Jur. Publ. all.
c. 2. n. 74. (5.) ratione Status, ut scil. sit Laicus non Clericus. (6.) ra-
tionem Virtutum & professionis, ut scil. sit pius, Christianus &c. mi-
nimè verò præcisè requiritur, ut sit Romano-Catholicus: nam
& Protestantes ad hoc summæ Dignitatis fastigium admitti pos-
se, propter Constitutionem Religiosam nullum dubium habet.
III. Modus & ordo votandi, qui peti potest ex Aurea Bulla Carol. IV.
IV. Electionem consequentia, utpote privilegiorum confirmatio,
Capitulatio, Coronatio. Notandum tamen, quòd uti olim tri-
plex erat Coronatio, Germanica, Lombardica, Romana; ita
quoq; tres Coronas Imperatori imponi solitum; una & prima
ad designandam fortitudinem, quâ Rebelles comminere debet
Imperator Ferrea, (secundùm communem opinionem, quam ta-
tamen potius communem errorem esse, patet ex iis, quae habet
Hieronym. Balb. de Coronatione c. 21. In Germania, inquit, perinde
ut Romæ Coronâ aureâ Imperatorem insigniri, illâ scil. eadem,
qua Carolus Magnus primùm usus est, ipse ego certissimus testis
sum;

An Germa-
nus sit, qui
extra Ger-
maniam
est natus?

Coronatio
triplex.

ca. 1. p. 1.
ca. 2. p. 1.

6
tum, qui nono ab hinc anno tuæ Coronationi, Carole Quinte, inter-
fui & c. vide Buxtorf. ad Aur. Bull. Conc. 46. lit. F. ut ita certum sit,
ex puro auro hanc Coronam, non ex ferro esse confectam, in
qua tamen, ut inquit Limn. adducens Maur. de Coronat. Carol. V.
veterum laudabilis parcitas satis elucet lib. 2. c. 4. n. 37.) ab Archie-
piscopo Coloniensi, & quidem Aquisgrani. A. Bull. c. 4. §. 6. 28. §. 5.
quanquam postea quo ad locum ab A. Bulla recessum sit, ut pro-
bant Exempla Ferdin. I. Maximil. II. Rudolphi II. Matth. I. &
Ferdin. II. qui Francofurti coronati. Altera ad designandam puri-
tatem & claritatem *Argentea*, quam Imperator ingressus Italiam
recipiebat ab Archiepiscopo Mediolanensi. Tertia *Aurea*, quâ
coronabatur Imperator à Papa Romæ, ad Altare S. Perri. Hinc
ortum habent expeditio Romana der Römischer Zug & alia Statuum
Imperii onera sumptusque; siquidem ex usu Imperii & novissi-
mis Constitutionibus ist der Römischer Zug vff 20000. zu Fuß/ vnd
4000. zu Ross sechs Monat angeschlagen vnd einem jeden Stande
des Reichs nach Gelegenheit seiner Güter ein Anzahl/wie viel er zu
Ross vnd Fuß daran schicken / oder vor jeden zu Ross zwölff vnd zu
Fuß vier Gülden an Geldte Monatlichen erlegen vnd bezahlen muß/
aufferlegen. N. A. zu Wormbs Anno 1521. §. Auch haben vns. & §. Item haben
wir vns. Quid verò & quantum singuli Status in specie ad hanc
expeditionem Romanam, sicut & ad sustentationem Cameræ
conferant, post alios notavit Limn. 7. Publ. lib. 2. c. 4. n. fin. & lib. 4.
c. 7. n. 66. & 67. Verùm sicut per multa annorum curricula Lombar-
dica seu Mediolanensis coronatio ex usu fuit sublata, Balb. all. c. 21.
Ita quoq; meritò Romana amplius non attenditur, non solum
propter Constitutionem Imperatoris Ludovici IV. quâ illorum
sententia, qui Romanæ Coronationis ritum ad præcisam neces-
sitatem traxere, ac ex ea Imperii authoritatem ac potestatem de-
pendere existimârunt, damnatur; sed etiam (taceo multa in-
commoda vitæque pericula Imperatori Romæ imminencia, ac
pro me respondeat Rudolp. I. quæ sitis, cur Romæ Coronam non
peteret:

————— vestigia terrent
omnia adversum spectantia, nulla retrorsum)

quia ex Procerum electione Imperator suæ Majestatis quiddita-
tem ac essentiam juraq; Imperii habet, nequaquam ex corona-

B 2

tionem,

Imperatores
non t. H. gr.
ab Episcopo
Romæ

Römischer
Zug/ unde

ma. 1. 1. 1.

Corona Romæ
non ab Episcopo
Romæ

tionē, quæ nihil novi Electo tribuit, sed quod tributum est, festi-
vè magis ac solenniter, quàm de necessitate significat: Non
enim idè est Rex, quia quis coronatur, sed idè quis coronatur,
quia est Rex. Quapropter optimo Jure nec Rudol. I. nec Albertū,
nec Max. I. nec Ferd. I. nec Maxim. II. Rudol. II. Matt. nec modernū
Imperatorem Ferdin. II. Romæ Coronatos fuisse legimus; ut ita
vanum huc usq; eorum augurium non fuisse appareat, qui, cum
in Coronatione Pontificia Caroli V. Imp. Bononiæ celebratā,
pons ingens, super quem ingrediebatur, corrueret, rem in omen
vertentes, ex contracto ponte nullum deinceps alium Impera-
torem à Papa coronatum iri, vaticinari ausi fuerunt. *Dn. Ordin.
Arum. tractat. de Comit. c. 3. n. 49.*

Causa Dir-
rigens.
1. Pruden-
tia.

17. *Causa dirigens est I. Prudentia, Matth. Porc. ap. Dn. Arum.
all. Discurs. Academ. Verùm non simulata illa, quam Pseudopoli-
tici & Machiavelli Aseclæ specioso nomine RATIONE STATUS
prætendunt, cujus scopus est (1.) ut Principes in eventum omnes
actiones suas, etiam iniquissimas, excusare & defendere possint:
(2.) ut solam Reipubl. utilitatem & amplificationem intendant,
quibuscūq; etia mediis sive justis sive injustis, sive honestis sive
inhonestis, sive pietate sive impietate id fiat: sed ea, quæ Picta-
ti & Virtuti est consociata: Hæc enim vera est scientia rerum
gerendarum & omittendarum, quæ ex memoria præteritorum,
varietate circumstantiarum probè discussâ, præsentia disponit,
futura prospicit & ad foelicem finem omnia dirigit. Est autem
Prudentia Principis vel propria, cujus sicut & cujuslibet acqui-
rendæ media occurrunt. 1. Timor Domini, qui omnis sapientiæ
est initium. 2. Natura, quæ disponit & habilem reddit. 3. Doctri-
na, quæ confirmat. 4. Usus & experientia, quæ perficit & com-
plementum addit: quæ quatuor conjunctim sanè requiruntur,
ut ita solo usu Prudentia Politica vix comparetur, sed etiam
Theorematum & Præceptorum Politicorum ac Juris tam priva-
ti, quàm publ. doctrina requiratur. Et quanquam, ut vulgò dici
solet, usus & experientia faciat artificem, attamen non ea, quæ
opinionem ac ignorantiam confidit, sed quæ certitudinè Præcepto-
rum ante substratâ fundatur. *Bornit. de Prudent. Polit. comparada.*
2. *Justitia, II. Justitia, quæ jus & æquum firmiter servat, quæq; Majestatis
actus voluntatemq; ad rectæ rationis præscriptum & æquitatem
dirigit, qua sine nulla sanè Respubl. incolumis stare potest &
salva:**

7
salva: hincque Augustinus, Imperia ait, absq; Justitia non Imperia, sed rapinas & latrocinia esse lib 4. c. 4. de Civit. Dei imò certum est, quòd ne quidem ipsæ latronum societates absq; justitia conservari possint.

18. Causa conservans Majestatem sunt Leges & Arma; hæc Conservas enim duo sunt illa sceptrâ quæ Regem exornant maximum, 1. Arma. admirabilem, formidabilem omnibusq; venerandum efficiunt. 2. Leges. Rittersb. Comment. Instit. Imp. ad Proem. hocq; est, quod sacratissimus Imp. Justinianus dicit in d. Proem. Instit. Imperatoriam Majestatem non tantum armis decoratam, sed etiam legibus armatâ esse oportere. Et hanc ob causam Julius Caesar in globo mundi stans depingitur, dextrâ tenens gladium, sinistrâ verò librum, cum hac inscriptione Ex utroq; Caesar.

19. Materia, quanquam aliàs à Philosophis detur triplex, Materia, ex qua, in qua & circa quam; Majestas tamen materiam propriè sic dictam ex qua, habet nullam, cum accidens Ea sit, materia verò propriè substantiarum est corporearum, uti Physica monstrant principia.

20. Materia circa quam, aliàs objectum, puto omnes esse circa quâ, res tam humanas, quàm Divinas, quatenus scil. summa in iis exercetur potestas. sive objectum.

21. Materia in qua sive subjectum est qualibet Respubl. perfecta, ita tamen ut pro diversa Reipubl. forma, etiam diversis insit, subjectum, ut si est Monarchia sit penes unum; si Aristocratia penes Optimates seu Proceres, si Democratia penes populum universum. Qua in re tamen accuratè distinguendus est ipse Reipubl. Status ab ipsa imperandi seu administrandi forma & ratione accidentali, quæ duo inter se plurimum distant. Dn. Neinkingt de Regim. secul. lib. 1. Cl. 2. c. 2. n. 95. ubi ad nostrum Imperium hanc distinctionem applicat defendendo, Quòd scil. Status ipse nostri Imperii Romano Germanici sit Monarchicus, etsi modus & ratio ad ministrandi videatur esse aristocratica; quo cum etiam facit Braudlacht. Epitom. Jur. Publ. lib. 1. c. 2. n. 9. ibi; Imperium nostrum in hunc usq; diem ut summa Monarchia prælucescit, quamvis in regimine non parum sit temperata. Quam opinionem bene defendi posse arbitramur, quicquid etiam alii de Statu mixto adducant.

Symb. Jul. C.

Quisio de Statu

Q. An Im̄ perii Romano Germanici status sit Monarchicus?

Q. An Ma-
jestas aliis,
prater Im-
peratorem
competat?

22. Quod autem Dn. Reinking de Regim. secul. lib. 1. Cl. 3. c. 11.

scribit, Majestatem proprie loquendo soli Imperatori compe-
tere Romano, aliis verò Regibus Principibus & Rebus publ.
etiamsi neminem nisi Deum superiorem recognoscant, non
nisi per similitudinem & quandam analogiam; hincq; fieri pu-
tat, quòd in Imperii conventibus Regibus non Majestatis, sed
saltem Regiæ Dignitatis Titulus attribuatur, Königl. Würde/
R. A. zu Eßlingen de anno 1526. §. vnd seynd diß die Churfürsten. R. A. zu
Regenspurg 1527. §. vnd als vff gehaltenen Tag ibi, Königl. Würde zu
Engelland/ id vix concedimus, cum enim alii Principes &
Respubl. superiorem non recognoscentes summam potestatem
in suis Regnis æque ac Imperator in Imperio Romano exer-
ceant, non video, quidni etiam æque proprie ipsis Majestas at-
tribui possit. Nec quicquam ex *all. Imperii Recessibus* probatur.
Præterquam enim quòd Majestatis vis & essentia non in nomi-
ne & nudo titulo, sed in summa neminiq; subjecta potestate sit
posita, etiam responderi potest, quòd in ejusmodi titulis & ap-
pellationibus *Keyserlicher Majestät* vox Majestatis non sum-
tur pro ipso summo potestatis Jure, sed pro summa Personæ
dignitate, quâ cum præ aliis maximè polleat Imperator, utpo-
te Christianos Principes dignitate & Excellentia antecedens.
*R. A. anno 1518. princ. 1529. §. vnd anfänglich anno 1530. §. nach dem
aber / ibi Oberstes Haupt der Christenheit /* quam quoque eminent-
tiam nec Turca Imperatori nostro invidet, ita ad eundem scri-
bens; In fide Jesu Nazareni inter cæteros Principes Christia-
norum summo. *Magnif. Dn. Bernhard. Bertram. Meccenas meus
Augustus de Comitibus memb. 1.* merito etiam hunc Titulū Majestät
ratione hujus præminentia sibi in Imperio vindicat Impera-
tor solus.

Forma Ma-
jestatis la-
tet in tri-
bus hisce
notis.

23. *Forma* Majestatis quæ sit, non satis apud omnes est
expeditum. Nos illam in tribus hisce notis latere arbitramur,
ut nîm sit potestas 1. *summa* 2. *perpetua* 3. *legibus soluta*.

1. Summa.

24. *Summa* est, quia post omnipotentem & infinitam

Sacro sanctæ Trinitatis *ἐξουσίαν* inter homines superiorem pote-
statem agnoscit nullam; nulli præterquam Deo est subjecta, aliis
parere nescia. Unde nos homines Principem colimus, tali po-
testate summa fulgentem, ut hominem à Deo secundum, solo
Deo minore; sic enim omnib. major est, inquit alibi *Tertullianus*
dum

dum solo Deo est minor. Ut ita non videam, quomodo absque
implicatione contradictionis *Besold. polit. l. 5. Winther. disp. de Re-*
publ. n. 25. Siebenthal Colleg. Polit. Exercit. 7. th. 14. & cum iis plures
Majestatem Imperatoris seu personalem summam dicant po-
testatem, ita tamen ut nihilominus Majestati Imperii seu Reali,
uti eam vocant, tanquam superiori sit obnoxia & obstricta:
summum enim est, quo nihil in eo ordine datur superius, quod
supra omnia est, & ipsum supra se nihil habet. *Arnis. de Jurib.*

Majest. c. 3. n. 1. An verò salvâ summæ hujus potestatis seu Maje-
statis Essentiâ, Princeps summus in certa Capita (unde nomen
habet Capitulatio,) jurare queat, quòd nim. benè Remp. regere,
& more Majorum imperare velit? Quod affirmamus, idq; de
Jure Gentium; siquidem nec ullum fermè Christiani orbis
Regnum hodie monstrari posse attestatur *Dn. Reinkingf. /cujus*
Princeps vel Rex sine solenni Juramento ungetur, nullamque
Gentem, præter Turcicam, tam stupidam, barbaram, & pecu-
dis potius quàm hominibus similem esse, quæ non inauguran-
do Regem aliquam conservandi Regni fidem ac jusjurandum
ab illo exigit. *de Regim. secul. lib. 1. Cl. 3. c. 9. n. 34.* id, quod *num. seq.*
multis potentissimorum Regum, Hispaniæ, Galliæ, Ungariæ,
Angliæ, Poloniæ &c. exemplis demonstrat. Unde *Dn. Limnans*
in nostro Imperio Majestatem Imperatoris potius Capitulatio-
ne firmari, quàm infirmari credit *lib. 1. f. P. cap. 12. n. 37.* ubi egre-
gio certe & apto simili hoc illustrat; Quemadmodum enim,
inquit, candela, vitreæ inclusa capsulæ, æque ac si extra eandem
posita esset, lumen suum spargit, ac hoc modo conservatur, ne
ventis hinc inde exposita, extingatur aut diffluat; Ita Maje-
statis Splendor circumstante at non obstante Capitulationis fa-
brica lucidus apparet, munitus tamè hâc ipsa, ne favoniis adu-
lationum ventis admissis pronâ licentiâ pereat & summam de-
niq; patiatur Eclipsin.

25. Perpetua est; quæ enim ad tempus tantùm data est &
concessa potestas, illa Majestatis nomen haud meretur. *Braudl.*
Epitom. Jur. Publ. lib. 3. c. 1. n. 12. ut ita facilè constet, quid de Con-
sulari & Dictatoris apud Romanos Imperio sit statuendum,
quid item de illis, qui vacante Imperio administrationem tan-
quàm Vicarii habent. *c. 5. A. B. de quibus infra th. 40.* his sc. Majestatem
attribui vix posse, cum non sit perpetua eorum potestas. Hic, si
aliquis

Q. An sal-
va Maje-
te in Capi-
tulatione
Princeps
jurare que-
at?

2. Perpetua

aliquis nobis objiceret, imò ut Majestas sit perpetua, necessariū non esse, cum sponte sese Imperio abdicare illudq; populo aut successori legitimo resignare fas sit. *Hillig. Don. Enucl. lib. 17. c. 7. Matth. Steph. de Jurisdic. lib. 2. p. 1. c. 1. n. 132.* Exemplum habemus in invictissimo Imper. Carolo V. qui anno Christi 1555. cum imperasset 36. annis. curis & laboribus fractus tandem Imperio sese Francofurti abdicavit, illudq; in Fratrem Ferdinandū post biennium transmisit. *R. N. in Augspurg. 1559. in princ. Magnif. Dn. Arum. de Comitibus c. 5. n. 12. Besold. Synops. historiar. pag. mih. 486.* Ad hoc respondetur fieri hoc ex accidenti, adeoq; nihilominus Majestatem suā Naturā ex animo transferentis ac recipientis recte perpetuam dici, non aliter ac Conjugium est & dicitur, suā scilicet naturā ex animo & voto contrahentium, perpetuum & indissolubile vinculum, ut ut interdum ex accidenti eveniat. Separatio.

Legibus soluta.

26. *Legibus est soluta;* Cum enim sint Leges scita superioris potestatis, quibus in officio continentur, qui sua sponte officium facere recusant. *c. facte 1. Distinct. 4.* earumq; Virtus sit, imperare, punire *l. 7. De Legib. utiq;* Majestatem Legibus solutam esse oportet, quæ superiorem potestatem & Imperium non agnoscit. Nec est, quod summam potestatem suis legibus vinciri posse, quis dicat; neminem enim sibi ipsi imperare posse, jam dudum Marcianus respondit *in l. 5. De Recept. arbit. & hæc quoq;* est ratio, quod in Grammaticis Conjugationibus Imperativus prima caret persona. Princeps itaq; summus scilicet solutus est legibus. *l. Princeps. 30. ff. de Legib. etiam Gentium & Naturalibus,* in quantum Principis Leges per approbationem sunt factæ, annexam habentes *δύναμις ἀναγκαστικῆς* & necessitatem parandi. Hoc saltem hinc querere lubet, cum Princeps Jure Naturæ & Divino mero & absoluto, omnino pudore, conscientia & honestate teneatur. *princ. Inst. de Fideicommiss. heredit. an contra*

Q. Princeps an solutus legibus?

Id quod affirmat Panormitanus & alii plures, quos allegat Carolus Jörger Baro in *Disput. de Regalib. n. 565.* Verum vix ad stipulamur, i. quia hæc Jura æterna & immutabilia Divinæ sapientiæ sunt Decreta. *§. 11. Inst. de Jur. Nat. Gent. & Civil. 2.* quia nullam probabilem rationem excogitari posse arbitramur, ob quam Dei & Naturæ præcepta violemus, transgrediamur atque tollamus.

Q. Princeps an probabili interveniente ratione Jus Nat. & Divinum mutare possit?

Hinc

Hinc Episcopus Ratisponensis, Wolffgangus vehementer conquestus de Aula Politicis, qui etiam contra honestatis & Divini Juris Præscriptum tempori inserviendum esse, Principibus suis persuadeant, *in literis ad Status Imp. missis, quæ extant in Donauwördischer information, pag. 261. ibi;* Vnter andern ist sich das zum höchsten zuverwundern / vnd zubezlagen / daß man auch vnter vnsern Politicis solche Leute findet / die sich vnterstehen dörfen / wieder ihr selbst eigen Wissen vnd Gewissen die Römische Keyserliche Majestät dahin zubereden / man müsse wieder Gott vnd Ehr wegen der Zeit Beschaffenheit temporisiren vnd nachsehen. Vocat hanc opinionem *Ferdinand. ab Efferen dulce Politicorū venenum, quod sub specie Rationis Status, Remp. Christianam inficit & tandem penitus evertit, In Præfat. Manual. Polit. ubi egregie & doctè hac de re scribit ac differit. Verum videat, ne & ipse Jesuitarum obligatissimus (uti se prædicat) hoc dulci veneno sit infectus, cui jure objici illud possit;*

Turpe est Doctori, cum culpa redarguit ipsum.

27. *Finis Majestatis est vel internus, vel externus.*

28. *Internus est Rempubl. summo Imperio & universali Jurisdictione animare. Porc. all. Discurs. c. 5. th. 18.*

29. *Externus est populi Salus, quæ Principi suprema lex esse debet; unde quoq; Apostol ad Rom. 3. Magistratum dicit, Dei Ministrum subditis in bonum.*

30. *Causarum expositionem sequitur Divisio Majestatis: siquidem res divisionem recipere non potest, nisi prius in suo esse per causas sit constituta.*

31. *Ratione Subjecti hodiè à plerisq; Jurispubl. Scriptoribus dividitur Majestas in Majestatem Personalem seu Imperantis, & Realem seu Imperii; Realem dicunt, quæ Reipubl. perpetuò in hæret & Imperio est coæva, nec per decessum Regis aut Principis unâ expirat: Personalem, quæ in certam Personam est collata & cum eadem expirat. Hancq; à Reali ita dependere scribunt, ut ipsi tanquam superiori sit obnoxia & obstricta: Verum an hæc Majestatis Divisio maximè in applicatione ad Imperium nostrum, subsistere possit, dubito, 1. Quia lege Regia omnè potestatem suam Populus Romanus transtulit in Imperatorem, & quidem abdicativè, uti probari potest per Constitut. Deo Auctore D. præfixam. §. 7. l. 1. de Ambit. l. 12. C. de Legib. 2. Quia repugnat naturæ Majestatis, superiorem seu æqualem agnoscere potestatem,*

Majestatis
Finis.

Internus.

Externus.

Majestatis
Divisio.

Ratione
Subjecti in
Personale,
& Reale.

Q. An Divisio Majestatis in Realem & personale subsistere possit?

Q. Populus Roman. an Lege Regia abdicativè suam potestatem in Principem transtulerit?

tem, quod utiq; in hac divisione fieret. 3. Quia Imperator adhuc hodie omnibus, universis ac singulis Imperii Proceribus ex plenitudine potestatis, aus *Keyserlicher Macht und Vollkommenheit* imperat. *R. N. zu Nürenb de anno 1521. rubric.* Das Edict von dem Regiment zu Nürenberg in 1521 Jahr/von Succession Brüder und Schwester Kinder.

32. Nec movet me. 1. quod mortuo Principe ac Imperatore, penes Imperium nihilominus maneat summa potestas, ut ita, cum eam rursus alii concedere Proceres possint, omnino necessum sit Imperio hanc Majestatem coævam esse, & sic Realem, utpote quæ cum Persona Principis non interit; 2. Quod Populus seu Proceres Regni Principem hostili animo adversus Rempubl. insurgentem, illamq; penitus evertentem Imperio privare & deponere queant. *Autor der defension vff beschehen Einrede/apud Magnific. Dn. Hordleder. tom. 2 lib. 1. c. 11. ubi.* Das ist aber der ordentliche Weg/wann der Keyser dem Reich und desselben Stände beschwerlich vñ vnerträglich ist/tauch wieder sein Verschreibung und Verpflichtung handelt/das die Stände/denen die Keyserliche Wahl ordinariè zu thun gebühret/auff vorhergehende Erforderung und Verhörung wiederumb ordinariè entsetzen; quemadmodum Exemplum Wenzeslai Carol. IV. filii mortu, qui circa annu 1400. cum vino, ventri, veneri noctes diesq; inserviret, & publicam Salutem in extremum conjiceret periculum & discrimen, tandem ab Electoribus post multas & crebras admonitiones Imperio est exutus. *Besold. Synops. historiar. pag. 433.* quod sanè durum & vix Verbo Divino consentaneum foret, nisi Majestate aliqua, puta Imperii seu Reali, contra ejusmodi Principem, Proceres essent muniti: Respondemus enim ad 1. Majestatem potius à Republica abfuisse, quamdiu eam habuit Princeps, & extincto Principe rursus ad Rempubl. populum seu Proceres universos, à quibus eam accepit, redire; juxta illud, redit ad Dominum, quod fuit ante suum. Hinc haud inficias imus, Imperii Proceres posse nomine Imperii Principem, si contra Rempubl. ausu temerario & hostili insurgat, eandemq; è radice evertere conetur, coercere, ipsumq; è folio deturbare; Verum non intuitu alicujus Majestatis, præter eam, quam Princeps aliàs habuit; non certè peculiaris, & specialiter Imperio seu Reipubl. competentis, Realis scil. sed quia eo ipso, quod Princeps

Princeps Leges fundamentales, quibus ipsius Majestas tanquam fundamento innititur, violat, fidem negligit, Rempubl. evertit, ipse sese Principatu ac Imperio quasi exuit, Princeps ac Imperator esse desinit, populusq; liber ac superior efficitur, reverso ad eum Jure & potestate, quam ante inauguratum Regem in Republ. obtinebat. *Dn. Reinkingf de Regim. secul. lib. 1. Cl. 2. c. 2. Lansius de Lege Reg. lb. 100.*

33. *Ratione objecti* Majestas alia est Politica, quæ in legibus & Judiciis civilibus absolvitur, alia Ecclesiastica, quæ in Rebus sacris & Ecclesiasticis est occupata; & consistit in legitima Religionis introductione, & introductæ conservatione. *Brandlacht. Epitom. Jur. Publ. lib. 1. c. 1. n. fin.* Nec enim facimus cum iis, qui ad Principem curam tantummodo rerum secularium, spectantium ad utilitatem subditorum externam & temporalem pertinere dicunt, sed omninò existimamus, Principis etiam esse sacra, & quæ ad Religionem spectant, tueri, curare ac conservare. *Reverendiss. Dn. Himmel. Syntagmat. Loco de Magistr. Polit. lb. 69. (1.)* Quia Magistratus passim utriusq; Tabulæ Decalogi indigentur Custodes & Nutricii Ecclesiæ. *Esaï 49. (2.)* Christus & Apostoli Ecclesiam, quatenus in hac vita militat, politicæ potestati subjecerunt. *Actor. 25. Rom. 13. 1. Pet. 2. (3.)* Moses, Josua, David, Salomon &c. Religionis & sacrorum susceperunt curam. *Exod. 27. 32. Jos. 8. 1. Chron. 14. 2. Chron. c. 17. c. 29. & seqq. v. 2. Ecclesiast. 47. (4.)* Religiosissimorum Principum Romanorum probata & satis laudata prostant exempla & Leges de summa Trinitate & fide Catholica. *tot. Tit. C. de summa Trinitate &c. de Reb. Ecclesiæ. Novell. 7. 46 55. 67. de personarum Ecclesiasticarum officio, creatione, immunitate, numero. tot. Tit. C. de Episcop. & Clericis. cum tit. seqq. Novella 3. 16. 123. de diebus festis. l. ult. C. de feriis, de hæreticis. tot. Tit. C. de Heretic. & Manich. de Regulis Ecclesiasticis. Novell. 131. c. 1. & in Novell. 115. c. 3. expressa sunt D. Justiniani verba; si enim inquit, pro causis temporalibus cogitamus, quanto magis pro animarum salute (quæ in vera religione consistit) providentia est nostræ sollicitudinis adhibenda. Imò (5.) ultimus Majestatis finis hoc requirit, qui est POPULI SALUS. Consistit autem populi Salus non tantum in cura rerum Civilium, sed maximè quoq; in tuenda & conservanda Religione, quæ unicum societatis Civilis vinculum est ac fundamentum, quo sublato & posthabito,*

2. Ratione objecti in Politica & Ecclesiastica. Q. An cura sacrorum etiam ad Magistratum Politicum spectet?

bito, Justitiam quoq; fidem publicam, honestatem & sic totam
Rempubl. corrumpere est necesse. N. A. in Regenspurgk. 1532. ibi;
darnebe erfolge würde/das alle Zucht/Ehr/Behorsam vñ andere gute
Tugenden in geistlichen vñd weltlichen gänzlich fallen würden. Uti,
inquit Linn. summi Magistratus est prospicere, ut pacatam ha-
beat Rempubl. ita etiam, ut Dei vicem his in terris gerens, idem
in id laborare debet, ne in fidei negotiis animorum divortio fa-
cto, Ecclesia, cujus ipse Protector est & Advocatus, periculosum
subeat naufragium *lib. 1. c. 13. n. 10.* Quo solido itaq; fundamēto Pō-
tificii Scriptores & Politici omnē Principib. Religionis & sacrorū
curam & Jurisdictionem in Personas Ecclesiasticas, etiam in
temporalibus adimant, suumq; tantummodo ad Pontificē per-
tinere audacter scribant, quos inter etiam est *Ferdin. ab Effren in*
Manual. Politic. lib. 2. p. 4. videre adhuc nequeo. Hoc certū est,
quod multis verborum figuris, rationum blandimentis & facto-
rum figmentis hanc suam opinionem stabilire desudent; verūm
vix est, ut in ipsis obtineant rerum argumentis: Unicum ex antea
Ferdin. ab Effren allegato *Ferdin. ab Effren in fin. citati puncti* adducam. Fuit qui-
dam, inquit, Catholicus Princeps invitatus ad Aulam Principis
Lu. herani, ad quam cum venisset, conventum quindecim Prin-
cipum invenit, & in omni conversatione in consiliis & in mensa
audivit singulos sibi hoc prædicatum tribuere, Ego sum Papa in
mea Provincia; Provocatus ut idem diceret, & in suis ditionibus
libertatem Religionis, hoc est, Exercitiū Lutheranum, permitte-
ret, diu restitit, tandem importunitate victus poculum vini ma-
nu gestans, dixit, & ego sum Papa in meis Provinciis: quo verbo
prolato, decidit poculum, manus tremuit, lingua defecit, & mul-
ta tristitia consecuta sunt. *Hactenus ille.* Sanè facile quidem mi-
hi persuadeo ad imitationem aliarum Legendarum à Monachis
otiosis conscriptarum, hanc à dicto Authore literis fuisse confi-
gnatam relationem; sed sit vera, mirum tamen non est, ut pocu-
lis vini strenuè exhaustis, lingua, pes & manus officium suum
perdant, adeoq; pro singulari læsa Sanctitatis Pontificiæ exem-
plo hoc allegare, erit oleum & operam perdere. Hoc obiter sal-
tem hinc subungere placet, quod in allegandis & applicandis Hi-
storiis Iliacos intra muros peccetur & extra; dum sæpius nostra-
tes quoq; historias verissimas, earundemq; circumstantias va-
rium in modum mutant, mutilant vel etiam interdum planè
evertunt, saltem eâ intentione, ut suo instituto inservire, & eandē
ad ma-

Ferdin. ab
Effren hi-
storica re-
latio.

ad materiam & scopum propositum applicare queant. Sic verbi
 causa, multi passim, ut scil. exemplo demonstrent hoc, quod in a-
 gone & morte, Sanctorum invocatione & patrocinio nihil juve-
 mur, sed solus sit Christus, qui agras conscientias consoletur,
 adducunt, non quidem ineptè, Georgium Saxoniae Ducem, qui
 postquam ipsi Apostolum suum Jacobum invocanti, mori bea-
 tè & tranquillè non contingeret, sed intolerabiles mortis crucia-
 tus sentiret, tandem à Nobili & verè pio Dn. D. Sebastiano Roth/ D. Roth
 Medico Aulico & Amplissimi Dn. D. Sebastiani Roth/ hodie Medicus
 Aulic.
 apud Lipsienses Medici Practici, uti experientissimi, ita felicissi-
 mi. b. m. Avo, ad Christum unicum intercessorem fuit remissus:
 Verùm in hoc à veritate historica ii aberrat. i. dum pro prædicto
 Dn. D. Roth/ qui verum salutis auctorem Duci demonstravit, aliū
 mirā varietate substituunt; 2. dum post hanc admonitione tran-
 quillo & placido animi suspirio Ducem animam suam egisse di-
 cunt, cum tamē aliud ex Fabricio cōstet de Orig. Illustr. Stirp. Saxo.
 lib. 7. p. 878. cujus verba hæc sunt: Die autem Aprilis sexto decimo,
 cum ante cœnam solita uteretur potione, nocte ille torminibus vehemen-
 tissimis vexatus est; Vocari aliquoties ad se jussit Cancellarium, ut te-
 stamentum aut faceret aut obsignaret, sed is cum circa horam quartam
 manè venisset, nullum Dux amplius emittere potuit verbum. Erant illi
 presentes Roth Medicus Aulicus, & Isenbergius, Pastor Dresdensis;
 Hic agentem animam jussit invocare tutelarem suum Jacobum Aposto-
 lum; sed Ille clamavit potiùs invocandum Christum Jesum. Pastorem
 etiam repulerunt Johannes Lindenavius & Fridericus Olsnicius, viri
 Nobiles, Duci familiares. In ejusmodi contentione ne quidē placide aut
 sine dubitatione mori senex ærumnosus potuit &c. Quod idem ipse
 quoq; testatur Cancellarius Simon Pistorius, in Epistola ad Fabri-
 cium missa. Sed hoc saltem occasionaliter.

34. Notandum tamen hic, quod quæ de Principis Eccle. Potestas Ec-
 clestastica,
 Externa.
 siastica diximus potestate, sint accipienda de externa, quæ extra
 templum circa personas & bona Ecclesiastica exercetur, & ad
 Exercitium cultus Divini externum spectat; nequaquam verò de
 potestate Ecclesiastica Spirituali seu internâ, quæ ab Ecclesiasti-
 cis ecclesiasticè exercetur, docendo, solvendo, ligando Sacramē-
 ta administrando. Quapropter etsi vigore Pacificationis religio-
 se Jurisdictionis Ecclesiasticæ Principibus & Statibus Augustanæ
 Confessionis additis sit restituta, & Papalis potestas in eorundē
 terris & ditionibus planè suspensa, N. N. in Augsp. anno 1555. S.
C damit

Quomodo
Principes
exerceant
Jura Epi-
scopalia.

Q Excom-
municatio
minor seu
suspensio
ab usu Cœ-
næ Domi-
nicæ an
privato Mi-
nistrorum
Ecclesiæ
arbitrio sit
relinquen-
da?

damit auch/ita ut non immeritò itidem Principes & Status suis in
Territoriis vigore superioritatis Territorialis, de quâ *infra* th. 48.
ejusmodi Jurisdictionem & Jura Episcopalia sibi vendicent;
Attamen ne vel usurpatione vel administratione confundantur
ea, quæ ipsa Dei ordinatio & negotii qualitas separavit, ita eorun-
dem exercitium temperant, ut quædam sibi solis immediatè re-
servent, veluti Constitutionum Ecclesiasticarum Promulgatio-
nem, quò etiam *Chordnung* referuntur, Synodorum convoca-
tionem; quædam per Superintendentes peragant, utpote Mini-
strorum Ordinationem, Visitationem &c. quædam per Consi-
storium; veluti causarum Ecclesiasticarum cognitionem, diju-
dicationem, quò etiam referimus Excommunicationem minorè
seu suspensionem ab usu Cœnæ Dominicæ, quæ privato Mini-
strorum etiam Superintendentis arbitrio absq; Consistorii au-
thoritate & Decreto relinqui non debet. *Constit. Elect. Eccles. de*
Excommunicat. Ratio est duplex, 1. ne scil. eâ privato fortè odio
incitati abutantur; 2. quia Excommunicatio hæc absq; exactis-
sima causæ cognitione fieri non debet. *Novell. 123. c. 11.* Causarum
verò Ecclesiasticarum cognitio & examinatio, & omnia ea, quæ
sunt Jurisdictionis ad Consistoriales pertinent, non ad Ecclesiæ
Ministros, ad quos spectant saltem ea, quæ sunt Ordinis & quæ
ipsum respiciunt Ministerium. *Perquam Reverend. Dn. D. Gerhard.*
Loc. Theol. tom. 6. §. 114. n. 4. Dn. Keinkingf de Regim. Ecclesiast. lib. 1. c.
10. n. 5. & 6. quædam deniq; Ecclesiæ Ministris Solis relinquunt,
uti Verbi prædicationem, Sacramentorum administrationem, &c.
Nec enim cõvenit Principi munia Sacerdotũ peragere 2. *Chron. 13.*
nec interiorem hominem informare, & leges mentibus & con-
scientiis ferre; hoc enim solius Dei est reservatum, & Mentium
Rex Deus est, inquit *Curt. lib. 8.* Quod etiam laudatissimus Heros
Stephanus, Rex Poloniæ probè animadvertit, qui crebris sermo-
nibus usurpare solitus est, Tria Deum sibi reservasse, in quibus
nec velit, nec possit habere parem. 1. Ex nihilo aliquid facere. 2.
scire futura. 3. dominari conscientis. Ut ita iterum male faciant
Pontificii, quòd in quæstione illa: An Princeps seu Magistratus
subditos ad fidem cogere possit? non velint distinguere inter pu-
blici exercitii prohibitionem, quæ omninò Principi permissa,
& violentam igne ac ferro mixtam conscientiarum coactionem;
quæ sanè maxime abominabilis est ac detestanda, cum non sit
carnificina aut sacrificii ara Religio, sed animæ Medicina. Imò
nemini

R

nemini imponi posse necessitatem aut credendi quod nolit, aut non credendi quod velit, naturalis quoque ratio suadet; siquidem certum est, quod internus mentis ductus & voluntatis assensus, uti est invisibilis, in palpabilis, ita quoque sit omnis violentiæ expers, ut cogi nequaquam possit. Hinc illud Ethicorum, voluntas cogi non potest. Fides itaque vera, quæ in interno cordis assensu & certâ in mundi Redemptorem fiducia consistit, erit persuadenda non flammis & ferro imponenda, vis & minæ non efficiunt Christianos, sed hypocritas, Purpuræ Cultores, non veri Numinis; ut ita certum sit, Religionem magis plantari & augeri docendo, quam jubendo, monendo quam minitendo, quâ de re latius Theologi. *Dn. D. Gerhard. Tom. de Magistrat. Polit. §. 198. Dn. D. Himmel. Syntagm. Loco de Magistrat. Polit. lb. 76.*

35. Hinc quoque meritò miserabilem illam hominum lanienam Inquisitionem Hispanicam, Spanische Inquisition pietati Christianæ prorsus contrariam, improbandam & abominandam censemus; Hujus quippe tenore omnes ferè promiscuè, qui sub vulgato Lutheri nomine, vel minimum de religione suspecti erant, diris vinculis & carcerum squalore detinebantur, & tandem postquam illorum corpora ultra modum equuleo fuissent lacerata, ad flammam, gladium, aquam &c. damnabantur. *Norderman. de Jure Princip. lb. 31. In laniena Parisiensi anno 72. instituta, (quæ rabies postmodum omnes penè Regni Provincias pervasit) quot millia hominum omnis ætatis, sexus & conditionis fuere cæsa, multi historicorum probè notârunt, ita, ut Reisner. in Isagog. Histor. menstruo spatio per Galliæ Regnum plures quàm centum millia hominum religionis causâ occisos fuisse commemoret; imò tam diu in utrumque Sexum sævitum fuisse, scribit Thuanus, donec publica & nobilissima flumina repleta cadaveribus, & atrata sanguine conspecta sint, ita, ut acolis etiam longè distitis usus aquæ ad potum aliasque res necessarias, nec non & usus piscium humanâ carne saginatorum magna cum execratione crudelitatis & inauditiæ carnificinæ aliquanti per exosus fuerit. in Histor. 72. Camer. part. 1. hist. Succ. c. 83. O immanitatem, Scythicâ barbarie immaniolem! ex qua Principes non nisi Pontificum Carnifices sunt spirituales, ut loquitur Besold. Polit. lib. 1. c. 3. n. 18. Quod ipsi quoque animadverterunt Veneti, quibus hæc carnificina & beluina rabies admodum fuit invisa & exosa*

Inquisitio
Hispanica,
an proban-
da?

Laniena,
Parisiensis

& exosa: Quapropter cum adhortati à Pontifice essent, ut & ipsi in suo tali modo inquirerent prudenter & cordatè nunciū cum hoc responso dimiserunt: Se velle quidem peccantes in Religione punire, sed non more Hispanorum. *videatur Dn. D. Gerhard. all. tom. 6. de Magistrat. Polit. §. 195. & 198.* An verò propterea Magistratus Politicus hæreticos coercere & in eos animadvertere planè non possit? Absit ut hoc dicamus: Cùm enim superius demonstratum sit, curam Religionis ad Magistratum quoq; spectare, utiq; etiam tanquam Dei vicarius & utriusque Tabulæ Decalogi Custos curare potest ac debet, ut sincerum Divini cultus exercitium vigeat, & ne homines sancti pravis hæreticorum erroribus seducantur; Morte tamen corporali illos afficiendos esse, id merito negat Nostrates, tùm propter Scripturæ dicta, tùm rationes, tùm primitivæ Ecclesiæ praxin, uti latè deducit *Dn. D. Gerhard. all. tom. §. 318. usq; ad §. 341.* Est enim hæresis error intellectus sive animi & opinionis, qui non est ex genere capitalium, imò potius, quæ capitalia per se sunt, mitigat, cùm absit dolus. *Wesemb. in Codic. de Heret. n. 5. ubi adducit l. si Adulterium cum incestu. 38. §. 1. ff. ad L. Jul. de Adulter. Dn. Benedictus Carpzov. tract. Crimin. p. 1. q. 44. ubi dicit, Orthodoxos Evangelicos consentire, hæreticos scil. post admonitionem dogmata sua pertinaciter retinentes & alios docentes, exilio plectendos, nequaquam ultimo supplicio afficiendos esse; id quod ex Principum Constitutionibus quoq; probat Wesemb. l. all. n. 5. Limitatur tamen hoc, nisi seditiones insuper excitent & subditos adversus Magistratum instigent, vel blasphemii existant; tunc enim capitaliter in eos, non quidem ut hæreticos, sed ut pacis publicæ turbatores & Majestatis reos animadverti posse, haud inficiasimus. *Novell. 77. c. 1. Dn. Carpzov. all. loc. n. 41.* Et tales hæreticos Anabaptistas esse putat *Dn. Reinkingf de Regim. Ecclesiast. Cl. 1. l. 3. c. 5. n. 25.* in quos per novissimas Imperii Constitutiones gladio ultore animadvertitur *R. A. zu Speyer de anno 1629. §. Nach dem auch kürzlich.* Romano Catholici Politici moderni distinguunt inter Juris rigorem, quo rectè pœna capitis hæreticos affici, & Principum Imperii lenitatem, quâ mitius cum hæreticis agi scribunt; uti videre est apud *Ferdin. ab Efferen Man. Pol. p. 1. puncto 10.* cujus verba huc transcribere lubet. Porro, *inquit,* ut aliquid de rigore Juris remittant Catholici Principes, imitantur *Deum D. N.* permittunt aliquando illos in suis provinciis vivere, quando sine*

Q. An Magistratus Politicus queat in hæreticos animadvertere?

Q. An hæretici pœna capitali afficiendi?

Anabaptistas

sine periculo ejici non possunt, non quod ratificent hæresim aut hæreticis faveant, sed quia aliter impedire non possunt. Sed quâdo fortiores facti sunt, lenitatē rigori præferunt: nam quos Jure pœnâ capitis afficere possent, spe conversionis sine damno honorum (NB) emigrare concedunt. Hoc ille. Ast vereor ego, ne in Theoria hæc tantummodo apud Pontificios vera sint, cum cōtrariū in praxi apud illos observari, multi quotidie adhuc (proh dolor!) in Bohemia, Silesia alibiq; experiâtur.

36. Quæstio etiam hîc moveri potest, an armis religionem Princeps defendere debeat? Et plerunq; Dd. distinguunt inter ipsam religionem, quatenus significat cultum Dei internum, & inter Religionis publicum exercitium, hoc armis defendi posse, illud non item. Dn. D. Gerbard. Tom. all. s. 397. Dn. Hordled. in disp. de Justit. bell. German. ass. 2. Quod etiam collimare videtur Episcopus Salisburgensis, qui referente Rhodoin. Trin. Theol. Jurid. interrogatus, quomodo in causa religionis, ejusque Exercitii, publici pax inter Lutheranos & Papistas iniri queat? respondit; Tres tantummodo pacis ineundæ esse vias, unam, ut Lutherani concedant Papistis, quod tamen verbo Dei freti haud esset facturi; alteram, ut Papistæ cedant Lutheranis, quod nunquam sunt facturi potentiâ & multitudine muniti: restare ergo tertiam, ut fortior inferiorem tollat armis. Qua etiam viâ periculi plenâ & sanguine humano etiamnum, rubente Potentes incedere hæctenus vidimus, relictâ illâ tutissima, quam sacratissima Imperii lex digito quasi monstrat, daß nembllich solche streitige Religion anders nicht / denn durch Christliche freundliche friedliche Mittel vñ Wege zu einfältigen Christliche Verstand vñ Bergehung gebracht werden soll / alles bey Keyserlichen vñ Königlichen Würden / Fürstlichen Ehren vnd wahren Worten. R. A. zu Augspurg 1555. s. vnd damit.

Q. An Armis religio sit defendenda?

Tres pacis ineundæ inter Lutheranos & Papistas via.

Additur quarta tutissima.

37. Effecta Majestatis proxima & immediata sunt Jura Majestatis. Magnif. Dn. Arum. Disc. ad Aur. Bull. s. 13. quæ à Feudistis vocâtur Regalia, Germanis Keyserliche Hebeit vnd refer. vaten. in Comit. Ratisbon. 1576. s. dadurch dann. Bocer. de Regal. c. 1. n. 3.

Majestatis Effecta sūt Regalia.

38. Communiter dividuntur in Majora, in quibus summa potestas & dignitas Majestatis maximè conspicitur & præluet; & Minora, quæ primariò ad Principis spectant Fiscū.

Majora Minora

D

Sixtin.

Sixin. de Regalib. lib. 1. c. 2. n. 2. Arnif. de Jurib. Majest. lib. 2. c. 1. n. 8. Braudlacht. Epitom. Jur. Publ. lib. 3. c. 5.

39. Quot autem in specie sint Majestatis jura, vix certo definiiri posse arbitramur, cum varia à variis producantur, & proculdubio ea tam late pateant, quam late sese extendit ejus, qui Majestate pollet, cura & officium. Nos è potioribus aliqua saltem pro ratione instituti nostri attingemus.

Potestas
condendi
Legem.

40. *Primum sit, Potestas condendi Legem. l. ult. C. de Legib. Sixin. de Regal. lib. 1. c. 2.* & quidem universalem, cum consensu tamen & consilio Statuum Imperii: unde Reichsabchiede vocantur. Specialem verò & Localem cæteri Principes & Status Imperii suis in Territoriis & Provinciis vigore Superioritatis Territorialis Krafft Landfürstlicher hoher Obrigkeit promulgare possunt, Vnd würd der gemeine Ausschuss von der Landschaft / das seynd die von der Ritterschafft vnd vornembsten Städten / darzu beschreiben / *Coler. de Procef. Exec. p. 1. c. 3. n. 6. Hinc Leges Provinciales, municipales, & Statuta. Land- vnd Stadrecht / Reichbild / Schneidew. ad S. Jus autè Civile. Inst. de Jur. N. G. & C. n. 13.*

Ultima Pro
vocatio.

41. *Alterum, ultima provocatio. Est enim de substantia appellationis seu provocationis, ut terminus à quo sit inferior termino ad quem. l. 1. §. 3. D. à quibus appell. non lic. Novell. 23. c. 4.* quid autem Majestate his in terris est superius? *per ea que diximus supra.* Et hinc *Ulpianus*, Stultum, inquit *d. l. 1. §. 1. illud admonere, à Principe appellare fas non esse, cum ipse sit qui provocatur. Uti enim ex Oceano flumina fluere & ad eundem refruere dicuntur. Ecclesiast. c. 1. v. 7. ita ab Imperatore in Jus dicentes per concessionem fluit, & ad eundem per appellationes refluit Jurisdictio. Thom Mich. de Jurisdict. lib. 1. lit. c.* Quapropter non immeritò & hodie, qui à Sacra Cæsarea

Q. An ab
Imper. vel
Camera
Imperiali
rectè ad
Pontificè
appelle
tur?

Majestate, vel à Camera Imperiali, etiam in causa pia & tutelari ad Pontificem appellant, tanquam contemptores Jurisdictionis Imperialis decem Marcis auri puri (quarum singulæ secundum praxin Camerae Septuaginta aureos Rhenanos efficiunt. *Magnif. Arum. Dist. ad A. B. 6. th. 15.*) mulctantur; cujus rei præjudicium refert *ex Seilero Dn. Limn. lib. 2. c. 9. n. 102.* Daß der Beflagten ihre appellation von einem Urtheil an diesem Cammergericht gesprochen an päpstliche Heiligkeit gerhan/demselben Cammergerichte insinuiert also zur Schmach / Veracht. vnd Verlesung Keysera.

Kayserlicher Majestät Hoheit vnd zu Abbruch derselben Majestät
 vnd des heiligen Reichs Obrister Jurisdiction fürgenommen / kei-
 nes weges gezimbt / Sie auch derhalben die Peen der Rechte vnd
 andere merckliche Buß vnd Straff verwürcket haben / darein wir sie
 gefallen zu seyn erklären / vnd solche Peen vff hundert Mark lörges
 Goldes in den Kayserlichen vnd Reichs Fiscu zu bezahlen mässigen.
 Solus itaq; Imperator in Imperio Jus recipiendi ultimam pro-
 vocationem habet, jure scil. proprio & vigore Majestaticæ
 Sublimitatis: Ex speciali enim concessione & privilegio Im-
 peratoris idem Jus suis etiam in territoriis habent Principes
 Electores, a quorum sententiis appellari ad aliud Tribunal nõ
 potest, nisi in casu denegatæ Justitiæ (quò tamen requisitionem
 de administrandâ Justitiâ præcessisse, & Justitiâ aperte dene-
 gatam esse oportet, ita, ut documentum ad hoc requiratur, nec
 locus sit Juramento. *Gail. Observ. 28. n. 3. Mynsign. 2. observ. 74. &
 3. observ. 57.) textus in A. Bulla c. 11. Ordin. Cam. part. 2. c. 26. Buxtorf.
 ad A. Bull. concl. 94. Hocq; de non appellando privilegium non
 solum Elector Saxonie in viridi observantia conservavit, sed
 postea quoq; impetrarunt id cæteri Saxonie Ducæ. *Constit.
 Ferdin. I. 1559. Rudolph. II. 1586. & quidem in omnibus Ducatibus
 suis & ditionibus, etiam iis, in quibus Jus Civile obtinet. Licet
 n. sub Principib., Ducibus, ac Electore Saxonie ut plurimû Jus
 Saxonie observetur, tamẽ in ditione Coburgensi, & Heneber-
 gensi, excepto Processu & formalibus, Jus Civile in materialibus,
 hoc est, in decidendis causis attendi, annotat. *Limn. Jur. Publ. lib.
 3. c. 10. n. 38. Extat hoc Privilegium Domus Saxonie de verbo
 ad verbum apud Jac. Myrer in suo Processu histon. p. 12. c. 1. observ. 2. sub
 tit. Der Chur und Fürsten des Hausses Sachsen. An verò à Princi-
 pe, quem condemnatus malè informatum esse prætendit, ad
 meliùs informandum appellatio procedat? Alii purant, quòd
 sic, non quidem ordinario, sed extraordinario Jure & suppli-
 cationis titulo, ut scil. Princeps pleniùs, attentiusq; velit co-
 gnoscere, & quasi causam revidere; unde irregularem hanc
 appellationem communiter vocant. *Bocer de Regal. c. 2. n. 142.
 Arnis. de Jur. Majest. c. 4. Limn. J. P. lib. 2. c. 9. n. 121. Nos cum Heigio
 Question. 10. p. 1. n. 24. & seqq. optimè ita distingui posse existima-
 mus, Aut Princeps ipse, non quidem ad relationem alterius,
 sed causâ cognitâ auditis hinc inde partibus decretum in sa-****

Q. An ab
 Electorum
 sententiis
 appellari
 queat?

Dis.

Q. An à
 Principe
 malè infor-
 mato ad
 meliùs in-
 formandû
 appellatio
 procedat?

Cum d. p.

cro auditorio tulit, & tunc Principem incuriæ & negligentia
quod non satis informatus decreverit, in simulare, vix tutum,
vix concedendum, imò potius puniendum erit. *l. unic. De Offic.
Præf. Prætor. l. 2. & 3. C. ut lue pendente.* cum Principis Acta omnia
maturo consilio & deliberatione confici existimentur.
l. penult. ff. de his qua in Testam. delent. Aut Princeps non ipse cau-
sam audivit, sed saltem ad relationem alterius inferioris fortè
magistratus aut partis rescripsit & judicavit; & tunc provo-
cationem ad Principem meliùs informandum & quod in rela-
tione vel precibus falsò quid sit narratum, aut importunè sug-
gestum, locum habere, non refragan. *per. l. 1. §. 1. ff. de Appellat.*
quemadmodum aliàs contra mandata & rescripta Principalia
exceptiones sub: & obreptionis objici, & à moderatis Principi-
bus æquis animis audiri solent. *l. jubemur 34. C. de Appellat. l. 7. C.
de petit. bon. sub l. meminere 6. C. unde Vi.* Quid si verò in Judi-
cio victus & condemnatus ad Dei Tribunal appellet, & Judi-
cem ad justum ipsius Judicium, quod in valle Josaphat exer-
cetur, *Joel 3.* intra certum tempus citet? Et placet hac in re ita

Q. Appel-
latio ad
Tribunal
Dei an me-
reatur pœ-
nam?

respondere, ut regulariter præcipuè in civilibus, non tantum
taxatione. *Author. Parthenij, Livig. lib. 1. c. 1.* sed etiam pœnâ sit di-
gna talis provocatio. *per. l. 30. De Pœnis,* ubi à Divo Marco rele-
gationis pœna in eos dicitur statuta, qui aliquid fecerint, quo
hominum animi superstitione Numinis terreantur: Et quis
dubitat, *inquit J. C. Ulpianus* in simili casu, eludendæ pœnæ ac
sententiæ causâ ad hoc eos decurrere, atq; sic Judicem con-
fundere ac terrere velle *in l. 6. Princ. ff. eod.* Idq; maximè obtinet
in Judiciis aliàs benè ordinatis ac constitutis, & ubi non manu
regiâ, non ad placitû unius, sed præcedente accuratâ per J. C. os
religiosissimos habitâ causæ examinatione, sufficientiq; delibe-
ratione, consilio ac suffragiis, & quidem in aliquot, ut vocant,
Instantiis, Jus & Justitia administratur. In ejusmodi namq; ju-
diciis, qui per sententiam se gravatum putat, ille facili negotio
in altera vel tertia instantia aliis remediis saluberrimis, puta
Leuterationis, Oberleuterationis, Appellationis, Revisionis;
Supplicationis &c. sibi suæq; causæ, si modo est justa, prospice-
re potest. Quapropter non immeritò hoc ipso anno 1636. *Majo-
ris. Nobilissima & Amplissima Facultas Juridica Jenensis* cuidam

C. A.

C. A. ordinariū suū Magistratū ad Tribunal Dei citanti
 Relegationis pœnam dicitur, cui postea ad stipulati fuere
 7 Cui Witebergenses. Limitatur tamen hæc nostra assertio, nisi
 Judex summā potestate suā abutatur, & odio vel amore alte-
 rius incitatus planè tyrannicè, contra Justitiam & æquitatem
 procedat, sanguinemve innocentem profundere satagat: Hoc
 enim casu, cum misero condemnato nemo supersit, quem in-
 nocentiæ testem & injuriæ vindicem appellet, rectè & absq;
 superstitionis nota justissimum & omnium rerum gnarum Ju-
 dicem Deū appellari posse exinde haud difficulter colligi por-
 est, quòd à Deo ejusmodi Provocationes non rarenter fuerint
 receptæ, ita, ut velut citati ad diem certum, ante id temporis
 comparuisse videantur. Probant hoc exempla multa, è quibus
 duo saltem huc apposuisse sufficiat; & quidem primum de
 milite quodam Templariorum Ordinis. (qui Ordo circa an-
 num 1312. imperante Henric. VII. Imperatore, à Pontifice Cle-
 mente V. & Philippo Rege Gallia, ipsorum opibus penè regniis
 inhiantibus, fuit abolitus, omnibus Templariis plane extinctis)
 Hic cum inter alios injusta sententiâ Burdugali condemnatus
 esset ad supplicium ignis, & in fenestrâ Pontificem ac Regem
 Gallia conspiceret, intrepida voce exclamavit: Sævissime
 Clemens Tyranne, postquam mihi inter mortales nullus jam
 superest, ad quem appellem, pro graviore morte, qua me per in-
 juriam afficis, ad justum Judicem Christum appello, ante cujus
 Tribunal te voco unâ cum Philippo Rege, ut ante eum intra
 annum & diem compareatis ambo, ubi causam meam exponam
 & jus absq; affectu administrabitur; Et factum est, quòd eo-
 dem anno & Pontifex & Philippus in fata concesserunt. Al-
 terum de Nobili quodam, quem Dux quidam Austriacus Ru-
 dolphus vocatus ex mero odio comprehendi, culeo insui
 aquisq; submergi jussit. Is jam jâ de ponte præcipitandus, Prin-
 cipem ex fenestrâ supplicium prospectantem, intenta voce ita
 alloquebatur: En Te ad inexorabile Tribunal Dei justum, quod in
 valle Josaphat, evoco, inibi intra annum Te siste, & cur me in-
 fontem hinc lenta extingui morte, tibi placuerit, causam ede;
 Cui Princeps, Præi te sequar; respondit; Ad finè propè deducto
 anno ejusq; die ultima apparente, in castrum quoddam animi
 gratia

Limites.

Exempla à Deo recep-
ta appella-
tionis.

Conjuge D. Carolo.
In h. f. leg. Regia
e. g. sed. ii. n. 2.
fol. n. 569.

Exemplum.

gratia secessit, postque lautum prandium leviculâ tentatus febrî; heu me miserum exclamabat, promissum me vadimonium obire necessum est, vadari me sentio, injectâ manu invitus ducor, trahor, rapior, & insuper mortem obiit. *Besold. de Appellat. c. 2. Matth. Stephani de Jurisd. l. 2. p. 1. c. 1. memb. 2. n. 189. Auhor. Parthen. Litig. c. 1. apud quos plura.*

Jus creandi Magistratus.

42. *Tertium, jus creandi & constituendi Magistratus. Arnif. de Jurib. Majest. lib. 2. c. 4. Sonsbec. de Feud. p. 8. n. 19. Sixtin. de Regal. lib. 1. c. 7. Cùm enim maximè Justitiæ ergo, ac ut Genus humanum tranquillè vivat, Reges ac Principes sint constituti, & illi ipsi omnibus negotiis superesse, omnibusve locis adesse non possint. l. 7. C. de Profess. atiq; Salus Reip. requirit, ut potestatem suâ ad administrandam Justitiâ aliis scilicet Magistratibus, concedant. *Magnif. Dn. Arum. Disc. Acad. 30. th. 22.* Huc etiâ referri potest po-*

Principes, Duces, Comites, Nobiles, Quid An Principes Imperii quoad ad suum Principatû nobilem queant?

testas creâdi Principes, Duces, Comites, Barones, Item Jus Nobilitandi, quod in Imperio Romano solum penes Imperatorem esse, contendit. *Sixtin. de Regal. lib. 1. c. 5. n. 123.* ita, ut ne quidè quoad suum Principatum Electores, Duces aliq; Germaniæ Principes, exceptis Archiducibus Austriæ, nobilitare possint. *Limn. Jur. Publ. lib. 6. c. 1. n. 44.* Sunt tamè qui dissentiunt, *Obrecht Disp. Feud. 2. c. 5. Vultej. de Feud. lib. 1. c. 8. n. 10. Nold. de Nobil. c. 7. n. 177.* quod hi possint tantum in Principatibus suis, quantum Imperator in Imperio; unde illud, daß ein jeder Fürst

Vox Adels unde?

Keyser in seinem Lande sey. Sed quicquid sit, litem hanc nostram non facimus. Hoc certum est, proprium & genuinum Nobilitatis subjectum esse Viros Prudentiâ & Virtute claros. *Nold. de Nobilit. th. 23.* de quibus verè *Carolus Jörg.* dicit: Quod flores sunt in pratis, id Nobiles esse in Rep. *Disp. de Regal. th. 115.* Hinc etiam multi vocem Adels deducunt à voce Adeler, quod uti aquila alterius volatu penetrando omnes aves longo post se intervallò relinquit, ita & Nobiles virtutum gloriâ ceteros hominum Ordines antecellant, vel saltem antecellere debeant. *Nold. all. l. th. 1. conclus. 1.* Cùm autem Nobilitatis varii sint gradus, ideoq; docendi causa distinguit *Limneus* Nobiles in Titulares & non

Nobiles Titulares, Non Titulares,

Titulares; Hos dicit, qui in simplici Nobilitatis existunt nomine; illos, qui certum & specialem habent Nobilitatis titulum, ut Imperator, Rex, Dux, Marchio, Comes, Baro Eques

Eques &c Et si n. generaliter Equites dicimus omnes Nobiles & illorum ordinem die Ritterschafft / propterea, quod olim ferè in Germania & Italia soli militârint Nobiles, non quidem pedestri agmine, sed equestri, *Besold. 1. Polit. c. 11. n. 45.* Attamen specialiter & accuratâ loquendi formulâ Eques der zum Rittergeschlagen ist / major est Nobili simpliciter ita dicto, & ab eodem distinguitur gradu. *Limn. all. lib. 6. c. 2. n. 3.* quam in rem adducit *Königliche Saug zu Wormbs 1495. tit. v. der Einnahme der auffleger / ibi Herren / Ritter / Edelman / Reformation guter Policey anno 1548. tit. von vnordentlicher Köstlichkeit der Kleider & tit. vom Adel S. Jedoch sollen die Ritter.* Et hi Equites iterû aut simpliciter ita dicuntur, aut ad differentia cû aliquo adjuncto, quorû ordines sunt varii, utpote ordo Equitû Aurei Velleris. *Ritter des gülden Stusses oder des gülden Vellis, institutus à Philippo Bono, Burgundiæ Duce, circa annum 1429, cujus Caput hodie est Rex Hispaniæ tanquam Dux Burgundiæ. Limn. all. lib. 6. c. 2. n. 29. Anton. Gothofred. in Archontolog. Cosmica lib. 3. n. 27. p. mihi 9.* Ordo Equitum Periscelidis in Anglia, quem instituit Eduardus III. Angliæ Rex 1350. ut scilicet tolleret suspicionem, quam quidam de Comitissa Salisburicensi Adelheida, ab ipso, quamvis modeste, amatâ, conceperant, cujus cœruleam periscelidem, seu fasciam cruralem, Hofenband / quæ ipsi soluto nodo inter saltandum deciderat, sustulerat, his verbis prolatis; in probro sit, qui sinistri quicquam suspicatur; quoniam inter Nobiles qui aderant, risus factus erat: Ipse verò ex hac periscelide se honorem & decus sibi conciliaturum respondit. *Gothofred. Archont. Cosm. d. lib. 3. n. 23.* Ordo Equitum Divi Marci, quos Equites Dux Venetus creare solet: Habet n. Resp. Veneta Patronû Divû Marcû. Plures Equitû Ordines, eorundemq; statuta & insignia possunt videri apud *Anton. Gothofr. d. l. 1. Limn. 7. P. c. 2. lib. 6. per totû.* Itè referri huc potest potestas constituendi & confirmandi Academies, Jus creandi Doctores, Licentiatos, à Licentiâ Doctorum sic dictos, quod scilicet illis liceat summa Doctoratus dignitate cōsequi, quando voluerint. *Matt. Stephani de Jurisdic. lib. 3. p. 2. c. 14. n. 95.* quales sunt (1.) qui publicè & actu solenni sunt promoti ac Licentiatu renunciati, quibus ferè præter prandium nihil deficit; ob id à nonnullis nuchterne Doctores per jocum vocati. (2.) qui ad Doctoris gradum contendentes examina, lectiones & alia omnia sustinuerunt; atq; aliud nunc reliquum haud habent, quâ ut solennitate publica renunciatur Doctores. *Limn. Jur.*

Eques quo modo distinetur à Nobili.

Ordo Equitum Aurei Velleris.

Periscelidis.

Handwritten mark

Ordo Divi Marci

Licentiatum quod tripliciter?

Handwritten mark

Handwritten mark

Ordo Varii

Jur. Publ. lib. 8. c. 8. n. 41. hos tamen potius Doctorandos, propter
Q. Licentiam proximam scilicet potentiam, in hoc loco vocari obtinuit. An v. hi (nā
tiati, pu- de Licentiatis publicē & solenniter renunciatis alii disputant)
blicē non privilegiis, beneficiis & immunitatibus Doctoralibus fruuntur,
renunciati, seu Do- quæritur? Affirmativa rēda videtur. (1.) quia ipsis omnia intrin-
storandi, seca Doctoris requisita & essentialia, puta scientia & mores, &
an fruantur privile- quidem iudicio ordinis Optimorum comprobati, *juxta*
legiis Do- *l. 7. C. de Professoribus & Medicis.* insunt aut certē inesse debent.
ctoralibus? (2.) *per l. filiusfamil. 43. ff. De Testam. milit.* ubi filiusfamil. nondum
quidem cinctus, sed tamen proximē cingendus privilegiis frui-
tur militaribus; quidni ergō in togatā quoq; militia proximē
cingendus habeatur pro jam cincto? (3.) quia aliās quæ proximē
insunt, jam inesse censentur; uti pacta incontinenti adjecta
stipulationi inesse creduntur. *l. lecta. §. 40. de obam. D. si certum
petat.* & paria sunt, aliquid jam esse factum vel proximē facien-
dum, sufficit que in proxima potentia esse, licet non sit actu. *l. qui
pœne. 8. §. Divus quoq; Pius. 2. ff. De manumissionibus.* Item Magi-

Q. Baccalaureatus
laureatus
gradus col-
latio an in-
ter Regalia
stros Baccalaureos, nam & hujus gradus collationem inter
Regalia seu Majestatis Jura connumerandam esse, facit. (1.) quod
sæpius Comites, qui Palatini vocantur, inter alias concessionēs
etiam potestate creandi Baccalaureos ab Imperatoria Majesta-
te donentur. facit (2.) quod Academiae suis in Privilegiis ab Im-
peratore concessis habeant & hanc potestatem, quod sc. possint
creare Baccalaureos, specialiter concessam, uti videre est in Con-
firmatione Privilegiorum Academicarum Argentoratensis &
Aldorphinæ apud *Limn. Jur. Publ. lib. 7.* Quod si jam nihil Rega-
lium ejus gradus collatio haberet, quid opus foret speciali Im-
peratoris concessione: vix itaq; concedendum est, quod *Besola.
Polit. lib. 1. c. ult. n. 42. Würms. Exercitat. Jur. Publ. 5. q. 12.* statuunt,
Baccalaureatus gradum non esse dignitatem Academicam, sed
saltem præparationem ad dignitatem: cum potius dignitatum
Academicarum hic sit gradus primus, cæterorumq; quasi basis
ac fundamentum. *Dn. Hieronymus Prætor. in sua. Philosoph. Pract.
p. speciali sect. 7. punct. 4. ubi plures adducit rationes. Limn. Jur. Publ.
lib. 8. c. 8. n. 15.*

Jus india-
cendi Belli 43. Quartum, Jus indicendi Belli, quod ita est Majestatis
propriū, ut Majestatis reus sit, qui injusto Principis bellum
gesserit, vel exercitum comparaverit. *l. 3. §. eadem. D. ad Legem
Jul.*

Jul. Majest. l. 7. C. de re militar. Quod tamen ita à *Socino* limitari notat *Sixtin. de Regal. lib. 2. c. 1. n. 19.* nisi (1.) fiat ad defensionem, (2.) nisi Principis copia facile haberi nequeat, & periculum sit in morâ; tunc enim omninò meliùs erit jura sua intacta servare, quàm post vulneratam causam remedium quærere. Unde non absurdè colligitur, posse Principes ac Electores Imperii in terminis licitæ defensionis vim & invasionem hostilè manu armata, etiam injussu Imperatoris repellere. *Reichsabschied zu Augspurg de anno 1555. §. nach dem aber/§. im Fall aber. §. vnd sollen in oberzehsten.* Sunt enim & hi Magistratus, gladii potestatem à Deo ad sui & subditorum suorum defensionem concessam habentes, per ea quæ tradit *Apostolus ad Rom. 13.* Imò est defensio Juris Naturæ, quæ tolli non potest; ut ita sufficiat hoc in casu Auctoritas Juris, quæ vim & injuriam propulsare. *l. 3. ff. de Justit. & Jur. seq;* paribus armis (hæc enim ad moderamen inculpatæ tutelæ rectè requiruntur *l. 3. §. 9. De vi & vi armat. c. significasti. Ext. de homicidio.*) defendere permittit, imò jubet. Hinc Serenissimus Elector Saxoniz Comiti Tylli, multos Saxoniz pagos & Civitates occupanti, devastanti, rescriptit im letzten Schreiben an den Generalen Tylli/ sub Dato Zorgan den 3. Septemb. 1631. Vnd nach dem mit Rauben/Plündern Schänden der Weibs Personen/Brennen vnd andern Grausamkeiten in vnsern Landen einen Weg als denn andern vnaußhörlich Arger als Barbarisch verfahren/vñ wir von vnsern Vnterthanen mit vielen Seuffzen vnd Trehnen vmb Schus vnd Rettung aus solchen Trangsahlen ganz beweglich ange-ruffen werden/als werden wir vff solche Mittel zugebencken getrun-gen/solche Beschimpff: vñ Vergwaltigung abzuwenden/vnd ein solche resolution zuegreiffen/welche vns die RECHTE/MARTEN vnd das HERKOMMEN lehren vnd an die Hand geben/der gleichen auch wir vns sonst niemals im Sinn gezogen. Sicut etiam paulò post die scil. 7. Septemb. cum hostis Turearum more de-vastando trucitandoq; nihilominus pergeret, ad armorum præ-sidium nolens confugit, eo eventu, qui in multorum adhuc re-centi memoria dubio procul hæret.

44. *Jus indicendi Comitum Universalia.* Sunt enim Comi-
tia vel Particularia, utpote (1.) Conventus Electorum, vel pro
Rege seu Imperatore Romanorum eligendo, & dicuntur

Jus agendi
Comitia, q̄
sunt vel
Particularia.

Ⓔ

Wahl.

Wahlstage; vel etiam alium in finem & dicuntur **Churfürster-**
Stage sive **Collegialstage** (2.) **Conventus Deputatorum** **Depu-**
tation Stage (3.) **Conventus Circulorum** **Kreistage**. (4.) **Conven-**
tus Visitationum **Visitation Stage**. *Magnif. Dn. Arum. tract. de*
Univerfa- *Comit. c. 1. vel Universalia*. quæ solus Imperator indicit (cum scitu-
lia. *tamen & consensu Electorum. capit. Carol. 5. Capit. Ferdin. II.*
6. desgleichen wie die Churfürsten. N. A. zu Regensburg de anno
1598. 8. als aber dazwischen.) **Edicto**. durch das Ausschreiben zum
Reichstage non uno aliquo singulari, sed singulo ad singulos
 missis, cui non solum dies & locus, sed etiam causa habendo-
rum **comitiorum** inferi debet. *Magnif. Dn. Bertram. de*
Q. Ubi Co- *Comit. th. 20.* **Locus** quidem Imperatoris arbitrio relinquitur,
mitia a- *verum ita, ut juret in capitulatione, se extra fines Germaniæ;*
genda *ubi scil. lingua Germanica colitur & Imperii Jurisdictio agno-*
Q. Qui ad *scitur. Dn. Bertram. th. 23.* **Comitia** agere atque instituere nolle.
Comitia *Convocantur verò ad Comitia Status Imperii (non etiam Ex-*
vocentur? *teri, nisi ex causa communi.) quorù tres sunt classes, (1.) Electores*
Q. Capitu- *in sede vo-* **Comitia** *tam Ecclesiastici (sede vacante verò Capitulum ad universalia*
lū sede vo- *Comitia vocatur, non itē ad Electoralia) quàm Seculares (Regē*
cāte an ad *tamē Bohemiæ ad ejusmodi Comitia nō vocari, cum nō sit Sta-*
Comitia *tus Imperii, autumo, secus quoad Electoralia Comitia.) (2.)*
vocetur? *Principes; quo Comites & Barones quoque referuntur, non*
Q. RexBo- *quòd dignitate à Principibus non sint distincti, sed quòd u-*
hemia an *num eundemque Senatam cum illis in Comitibus constituent.*
Status Im- *(3.) Civitates, quibus non solum consultivum, sed etiam decisi-*
perii? *vum votum competere, deducit Dn. Bertram. de Comit. th. 46.*
& dividuntur in duo Scamna, vulgò die Rheinische und Schwä-
bische Banck. Status insuper vocati comparere debent, (aliàs
quod major pars decrevit, non minùs absentes, quàm præsen-
tes tenet. l. nominatim. C. de Decurion. N. A. de anno 1500. 8.
nachdem auch nun esliche) vel in propria Persona, quòd rei feliciter
gerendæ magnum adfert adjumentum, vel per Legatos, quibus
laudi ducitur, si etiam si plenissimam habeant in mandato pote-
statem, nihilominùs de rebus gestis gerendisq; suos Dominos
per cursores hinc inde dispositos, vff der Post certiores reddât.
Q. Jus Pu- *Horum sex recenset Dn. Bertram. qualitates (1.) ut sint Nobi-*
blicum an *les, non de vulgi fece homines. (2.) Naturæ fortunæque bonis*
tractandū *præditi. (3.) Historiarū periti. (4.) Juris Publici gnari (Quapro-*
in Acade- *pter*
miis?

pter male illi, qui Jus Publicum non in Academiis, sed solummodo in Aulis Principum addiscendum & tractandum esse affirmant, siquidem in Aulis ad Usus transferri, non demum addisci debet, haut secus ac, leges in foro; Quis v. leges privatas addiscendas eò servabit, donec ad praxin animum jam applicas in foro versetur. Hinc etiam pulchrè *Limn.* Ego sanè, inquit, Studiosos Juris inter mirabiles personas retulerim, si tantum privati Juris libris tanquam adscriptitii suæ glebæ adhærere cogantur, nec & utilitatis causâ ad Politicorum hortulos amœnos, amœnaq; Juris Publici vireta habeant accessum. *Vide Dn. Bertram. de Comit. th. 2.) (5.)* Eloquentes, (6.) Corporis rectitudine ac pulchritudine ornati, non quidem eâ, quam venustatè muliebrè rectius dixeris, sed quæ in justa membrorû proportionè & corporis dignitate vultusq; gravitate ponitur. Postquam verò jam ad Comitiam venerunt Status eorundemq; Legati, præmissis præmittendis, veluti certioratione de suo adventu, Moguntino vel Marschallo faciendâ, amicâ salutatione, præparatoriâ consultatione, divini Numinis in æde sacra invocatione, & Missæ, more apud Pontificios recepto, celebratione; (cui tamen salvâ conscientiam Protestantes Principes propter officii necessitatem, ut nim. Imperatori Politicum officium præstent, non Deo cultum, qui nullus in hac Ceremonia, interesse posse, nullus dubito) ipsius negotii tractandâ Cæsare ejusve Commissario proponitur expositio, quæ vocatur Propositio; hanc sequitur Causæ tractatio, quæ constat disceptatione, consensu in idem placitum, relatione ad Cæsarem, Confirmatione ejusdem, & tandem promulgatione. Leges n. in Comitibus conceptæ, & communi Procerum suffragio munitæ non Statuum, sed solius Imperatoris auctoritate promulgantur & sancuntur. *R. A. zu Nürnberg anno 1542. §. vnd damit aber. R. A. de anno 1576. §. derohalben vff beschehen vergleichen mit den anwesenden Ständen / Râthen vnd Botschafften / sehen vnd ordnen Wir Magnif. Dn. Bertram. de Comitibus memb. 5. n. 72. Videatur quoq; Reintingl de Regim. secul. l. 1. Cl. 2. c. 2. n. 120.* Plura Majestatis Jura, veluti Jus cudendæ monetæ, erigendi vectigalia & quæ sunt alia memor instituti lubens prætereo, accedens ad Majestatis affinia seu cognata.

45. *Affinia Majestatis sunt (i.) summa quædam potestas*

E 2

distincta

Majestatis
Affinia.

distincta tamen à Majestate ipsa. (2.) Superioritas Territorialis, quæ itidem in multis, imò pluribus Majestati est cognata & ipsi adsimulatur. Summam in Imperio exercent potestatem.

Rex Romanorum.

46. I. *Rex Romanorum*, tanquam perpetuus Imperii vicarius, quem & vivente adhuc Imperatore, imò ipso quoq; invito, exigente Reipubl. necessitate, eligere Electores posse, credimus. *A. Bull. cap. 2. Capitul. Ferdin. II. §. vñd insonderheit sollen vñd wollen wir. 34.* Quapropter vi summæ hujus potestatis Rex Romanorū Nobilium dignitatum gradus conferre potest. *R. A. de anno 1548. §. wiewohl auch in der Regierung. Academias seu Universitates confirmare. Ordin. Cam. p. 1. 2. 3. noxios banno Imperiali subjicere. R. A. 1548. tit. vom auffgerichtem Landfrieden. Comitua universalia indicere. R. A. 1557. §. 1. quæ tamen omnia ad casum absentia Imperatoria rectè refert *Lin. J. P. lib. 2. c. 15. n. 40. in fin.**

Vicarii Imperii.

47. II. *Serenissimi Imperii Vicarii*, Palatinus & Saxo Electores, Hisce n. vacante Imperio seu quoq; absente Imperat. summam cōpetere potestatem, & quidē Huic, Saxoni sc. ubi Saxonica Jura servantur, (habito nimirum respectu ad tempus *Aur. Bull.* ut ita etiā in iis locis, ubi Jura Saxonica hodie silent, olim tamen viguerunt, hanc potestatem Saxo exerceat, cum in *cap. 5. A. B.* Jus Saxonicum non sit causa istius privilegii, sed demonstrationis saltem gratiā adjectum.) Illi Palatino in Partibus Rheni & Sueviæ & in Jure Franconico, satis innuit *Aurea Bulla Carol. IV. Capitulum V.* ita, ut quæcunq; potest Imperator, regulariter quoq; possint hi Vicarii. *Braudlach. Epitom. Jur. Publ. lib. 3. c. 3. n. 15.* Dico regulariter; nam speciatim in *all. c. 5. A. B.* excipitur Investitura Feudorū Principum, quæ conceduntur vel Principib. Secularibus per vexillū, & dicuntur *Sahnenlehn* vel Ecclesiasticis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus per baculum seu Sceptrum, unde *Scepterlehn* vocantur. Etsi enim hi Ecclesiastici natiuitate & ortu ut plurimum inferioris sunt subsellii, omninò tamen, quia Feuda Principum ab Imperio habent, Principes quoq; sunt Imperii. Insuper quan-

Q. Episcopi an recte possideant Principatus temporales?

quam pro ratione dubitandi adferri possit dictum Christi; *Gen. tium Reges dominantur, vos autem non sic. Luc. 22. v. 25.* & quòd separata sint dona Dei, Sacerdotium & Imperium, siquidē illud Divinis ministrat, hoc secularibus præest negotiis *Novell. 6. princ.* Itē quòd Canones quoq; prohibeant Ecclesiasticis, secularib. sese negotiis mīscere, cum desinat miles Christi, qui incipit esse miles seculi: attamen vix est, ut hæ rationes Principum Ecclesiasticorū

Jura,

Jura, Principatus & secularē potestatem subvertere queant, per ea quæ habet *Reinkingf de Regim. Secul. lib. 1. Cl. 4. c. 9. n. 9. & seqq.* Horum itaq; Feudorum Principum investituram Imperator sibi specialiter reservat *in d. c. 5. A. B.* Unde tamen consequitur, reliquorum omnium negotiorum expeditionem Vicariis permitti; siquidem dictio, *duntaxat*, taxativa est, casum illum unicum excipiens & cætero, sut non exceptos ad Vicariorum curam pertinere innuit. *Magnif. Dn. Arum. tract. de Comit. c. 3. n. 53.*

48. *Superioritas Territorialis*, die hohe Landesfürstliche D. Superioritas Territorialis. *brigkeit* Majestati quoq; cognata est, utpote quæ consistit in sublimi & Regio Territorii Jure omnimodaq; & supremâ post Imperatorem potestate, & radicatur in Territorio, sine quo esse & consistere nō potest. *Andr. Knieben. de sublim. & Reg. Territor. Jur. c. 1. n. 237.* unde quoq; Territorialis superioritas vocatur. Originē hujus *Ejus origo.* jus quod attinet, olim Præfides & Proconsules Provincias administrationis titulo gubernabant; postquam verò Imperium ad Germanos translatum esset, ut quisq; eò firmius suam Provinciam teneret, & majori cum diligentia tueretur, hereditario & perpetuo cum universali Territorii Jure omnimodaq; Jurisdictione Imperatores ejusmodi Provincias cōcesserunt, iisq; pro loci & aliarum circumstantiarum occasione, Ducatus, Palatinatus, Marchionatus, Landgraviatus, Comitatus, Baronatus nomē imposuere, à quibus postmodum dicti Duces, Palatini, Marchiones, Landgravii, Comites, Barones &c. Comitatus vocabulū, item Comitivæ quid aliàs nostro in jure significet, pulchrè tradit *Ampliss. ac Consultiss. Dn. Ortholph. Fomann9 in secund. suis Positionib. Historico-Juridicis ad Tit. C. de Professoribus, qui in Urbe Constant. docent. & c. th. 6. 7. 9. & 30.* Quamquam autem Superioritas & Regalia ex usu Germaniæ sæpius confundi & commisceri videantur, cum ille, qui Jus Superioritatis habet, plerumq; etiā Regalium Dominus sit, imò Superioritas nomine & titulo Regaliū cōcedatur, h. m. *Seiner Liebe Fürstenthumbs N. von vns. vnd dem heiligen Reich habende Regalia vnd Lehn Braudlacht. Epitom. Jur. Publ. lib. 2 c. 4 n. 4. Reinkingf dicto lib. 1. Cl. 4. c. 16 n. 41 & 57.* tamen revera & propriè differunt, separataq; sunt, uti deducit *Sixtin de Regal. c. 1. n. 2. & 18. Thom. Mich. de Jurisdic. concl. 46. lit. a.* Non enim statim qui Regalia, Jus quoq; Superioritatis habet, uti videre est in Comitibus Palatinis, qui Regalia, non item Superioritatem habent. Sic Regalia quædam (quibus etiam hodiè ex consuetudine Germaniæ merum

Merum & mixtum Imperium an inter Rega
 Ita hodie referatur? An Venatio? Actus & Jurisdictio Ecclesiastica? Reformatio? Consistoria, quomodo sint Judicia Ecclesiastica? Ministro-rum Ecclesiarum remotio.

merum & mixtum Imperium sive Jurisdictionem criminalem, *Obergerichte / Blutbahn / Vultej. de Feud. lib. 1. c. 5. n. 7. Bidembach. Question. illustr. q. 1. n. 20. item Jus venandi. Magnif. Dn. Sigism. Finkelthaus Observat. Pract. 41. n. 14. annumeramus.*) penes Civitates & Nobiles esse queunt, Superioritatis jure apud Principem Territorii nihilominus manente *Cravett. consil. 973. n. 15. Wurms. Exercit. Jur. Publ. 3. q. 7.* Jura Territorialia & Actus Superioritatis cum materiae copia, dignitas, & amplitudo non permittat, omnes ac singulos hic recensere, ideoque aliquot saltem attigisse sufficiat; sunt autem inter haec jura I. *Jurisdictio Ecclesiastica* sive Jus Episcopale, quod hodie Principes Augustanae Confessionis vigore Pacis Religiosae suis in territoriis jure Superioritatis Territorialibus exercet, eo tamen modo, de quo supra *ib. 34.* Atque hinc dependet Religionis Institutio, Reformatio, quae Superioritatis sequela. *X. N. de 1555. §. vii. damit* quaquam alii, forte non absque fundamentis Jus reformandi Religionem ex mero & nudo Principis arbitrio dependere negat, adeoque distinguunt inter ipsam reformationem, quae toti Ecclesiae, & Reformationis curam ac directionem externam, quae Principi, tanquam Nobili Ecclesiae membro ejusque Nutritio attribuenda. Item dependet ex hoc Territorio *Jure Constitutionum Ecclesiasticarum Kirchen Ordnungen sanctio, promulgatio; Consistoriorum constitutio. Knichen de sublimi & Regio Terr. Jur. c. 3. n. 232.* quae Consistoria, etsi nec ratione Contraria, quomodo sint Judicia Ecclesiastica? *Princeps, vigore Superioritatis Consistoria ordinat; id quod etiam de Civitatibus Imperii erit dicendum.* nec ratione Personarum, est quibus constat, Ecclesiastica Collegia & Judicia dici possint, utpote in quibus non solum ut plurimum Praeses, verum etiam Adfessores seculares sunt personae; attamen ratione objecti & causarum, quae ibi tractantur, Ecclesiastica Judicia recte dicuntur: Quod etiam pertinent causae matrimoniales, Ministrorum Ecclesiarum confirmatio; Flagitiosorum (non tamen qui naevus & humanis infirmitatibus sunt obnoxii; hi enim tolerandi & ad emendationem admonendi. sed qui enormibus & publicis quasi delictis publicum praebent scandalum, vel haereticis opinionibus imbuti pertinaciter easdem propugnant. *Dn. D. Gerhar. saepe. all. Loc. Theol. tom. 6. §. 114.*) Remotio; item graduum lineae transversalis dispensatio; nam & hoc ad Territorii pertinet Dominum. *Benst. de Matrim. c. 56.*

49. II. Homagii seu Juramenti subjectionis receptio. *Einneh.* Homagiū, mung der Erb: vnd Landes; Huldigung: quod Juramentū in ingressu Regiminis, so bald er die Regierung antritt à Landsassis est præstandum *Knichen.all. c.3.n. 240.* à quo tamen Juramento immunes sunt Clerici. *c. nimis. 30. & seqq. Ext. de Jurejur.* Unde notat *Dn. Meinkingf/* quod in Hassia nunquam viderit pastores aut urbanos aut paganos bey *Einnehmung* der Huldigung Juramentū subjectionis præstare, quamvis non semel istis actib. interfuerit. *de Regim. Secul. lib. 1. Cl. 5. c. 4. n. 42. & 43.* ubi quoq; addit, quod subditi mediati scil. Landsassiorum & Nobilium Juramentum Homagiale non Principi, sed *Ihren Gerichts Herren / oder Gerichts Jungfer* plerumq; præstent, qui rursus Domino Territorii jurant. Accuratè tamen hîc distinguenda inter se sunt. (1.) Homagium, quod subjectionem innuit & à subdito præstatur Domino Territorii; (2.) Juramentum fidelitatis seu Vasallagii, quod à Vasallo Domino Feudi præstatur, nec subjectione inducit, sed saltem Vasallagii observantiam & onerum, quæ exinde profluunt, præstationem. *Dn. Finckelthaus Disputat. de Crim. lese Maj. th. 7.* Unde Vasallus commissâ feloniam à Domino Feudi saltem revocatione seu ademptione castigatur. *Knichen. de Jur. Saxon. non Prov. c. 6.* corpus verò vitamq; Spiritumq; saluum habet, nisi sit quoq; subditus, qui sanè arctiori nexu Magistratui suo est adstrictus. *Limn. Jur. Publ. lib. 4. c. 7. n. 44.* (3.) Juramentum, quod præstatur ratione familiaritatis, domesticitatis vel ratione officii & conditionis sive ratione servitii & eo nomine accepti annui Salarii, *Nachts oder Dienstpflicht. Vultej. 1. Feud. 6. n. 6. Schenk Baro in c. 1. n. 3. tit. qualiter jurare Vasallus. lib. 2. tit. 5.* (4.) Juramentum Protectionis, quod & Clientelare dicitur: qua de re videatur *Brandlacht. Epitom. Jur. Publ. lib. 2. c. ult. & lib. 8. c. 3. Matth. Stephan. de Jurisdic. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 230. cum seqq. ubi n. 248.* subjicit, Eos, qui vel subjectionis vel Vasallagii vel officii Juramentum præstant, à Principibus in suis Rescriptis vocari *Liebe Getrene;* qui autem nullo tali Juramento Principibus sunt obstricti, ab iis appellari *liebe Besondere.*

50. III. Comiticia Provincialia seu Conventus indicere, Landrage ausschreiben IV. Constitutiones Provinciales Landes Ordnungē item super modo procedendi in litibus motis Proceß vnd Gerichts Drd

Ordnungen condere, quò etiam pertinent Leges sumptuariæ,
Kleider vnd Hochzeit Ordnung/Item Ponderum & mensurarum
constitutio, Ellen/ Gewicht vnd Maß zugeben vnd anzuordnen.
Reinkingf *lib. 1. Cl. 5. c. 4. n. 113. Bidenbach. quest. nobil. 7. 8. Gewicht/
Maß. V. Dicasteria Provincialia Hoffgerichte ordinare. Knichen. d.
tract. c. 3. n. 235. Scabinatus Schöppenstülle erigere. *Limn. Jur. Pub.
lib. 4. c. 8. n. 262.* qui, an Sententiarum suarum rationes ad instan-
tiam Partis reddere teneantur, tractati *Magnif. Dn. Arum. lib. 2.
decis. 1. per tot. VI. Civitatum Magistratus & Senatum constituere, con-
firmare. VII. Collectas imponere. Knichen d. c. 3. n. 310. Bocer. de Col-
lect. c. 1. n. 21.* quanquam interdum & Magistratus inferiores ac
Civitatum municipalium à suæ Jurisdictioni subjectis colle-
ctas exigere possint, vel urgente necessitate publicâ, veluti tem-
pore IncurSIONUM hostilium & obsidionum, vel ad alia onera
universitatis sustinenda, puta pro viarum, pontium & fluminû
refectione: Quas tamen exactiones, cum non Superioritatis
Territorii & Regaliû jure, sed potius vi conventionis & placiti
cum subditis initi vel etiam vigore Jurisdictionis exigantur,
non tam collectas, quàm collationes esse, censet *Wurms. Exerc.
Jur. Publ. 6. q. 14.* Illud de Exactiõibus Contributionibus &
Tribulationibus militaribus, *Kriegs Steuern/Contributionen vñ
Pressuren*/quibus totius ferè Germaniæ vires durantibus hisce
belli calamitatibus sunt exhaustæ, silentio non prætereundum,
quòd hæ nec ad Regalia, nec Superioritatis & Territorii Jura,
sed temporum injurias, belli calamitates, militumque violen-
tiam & cupiditatis sitim sint referendæ, adeoq; planè irregula-
res, nec de iis ex Juris Regulis tutò statui possit. *Dn. Reinkingf
de Regim. secul. lib. 1. Cl. 5. c. 4. n. 186. VIII. Nundinas particulares
Jahrmärck civitatibus concedere, quo Superioritatis jure bre-
ve ante temporis spatium usus est Elector Saxonix in conce-
dendo Civitati Lipsiæ einen Viehemärck/frustra contraniten-
tibus Budstatientibus. *Limn. Jur. Publ. d. c. 8. n. 311. IX. Artificum &
opificum Collegia ac Societates approbare, eorundemq; statuta, quæ
in Ihren Artickels Brieffen in Arca communi asservatis, conti-
nentur, confirmare. R. A. zu Augspurg 1548. tit. Von den Hand-
wergts Söhnen/ 6. Hierdurch einen jeden X. Gymnasia instituere,*
In quib**

Magistra-
tus inferio-
res an pos-
sint colle-
ctas impo-
nere?

Q. Exactio-
nes & Con-
tributions
militares
quò refe-
rendæ?

in quibus tamen nec Baccalaureatus, nec Magisterii gradus cō-
 ferri potest; siquidem horum graduum collatio à summi Principis
 dependet privilegio & concessione speciali, non à Territorii
 jure. XI. *Gratiam malefactoribus facere, & pœnas etiam capitales*
remittere. N. A. in Speyer 1526. S. Es sol sich auch. Sic etiam tem-
 pore belli Principes nōnulla Territorii & Superioritatis Jura &
 Actus exercent, quos inter sunt XII. *Lustratio die Musterung/*
quo pertinet die Unterthanen in Wehr vnd Waffnen vben / quod
trillen vocant. XIII. *Jus sequela die Folge/ quæ lustrationis est cō-* Jus seque-
sequens & veluti effectus. Accuratē tamen distinguenda est hæc lra.
 nostra sequela species, quæ dicitur *Heeresfolge* vocatur, quā subditi
 Principem Territorii, bello seditionibus vel aliis molitionibus
 tritum, præstō sequi tenentur, ab aliis sequela species, quæ nō
 ad Territorii jura, sed vel ad merum & mixtum Imperium sive
 jurisdictionem criminalē, veluti die *Gerichts oder Zentgerichts-*
folge; vel ad jurisdictionem inferiorem & forestalem, Exe-
cutionsfolge/ Jagtfolge/ pertinent. *argum. l. 2. De Jurisd.* Quapro-
 pter à competentia unius sequela, v. c. der *Zentgerichtsfolge/ daß*
nemlichen der Gerichtsherr bey Justificirung eines Ubelthäters seine
Unterthanen mit ihren Waffnen zuerscheinen auffbieten lesset / ad
competentiam der Heeresfolge / & vice versa, malè inferri puto,
 cum diversa hæc sint, quæ fluunt ex diversis ac distinctis princi-
 piis & fontibus; A diversis verò illatio fieri non debet. *Videatur*
Besold. Thesaur. pract. verbo Folge. XIV. *Juri sequela proximum* Jus Alberg
 ferè est *Jus Hospitationis* (quod Itali *Jus Albergarie, à germani-* garia.
co herivergen/ vocant) quō subditi Principem bellum gerentem
 vel ejus exercitum ibi subsistentem tenentur hospitari & *Abla-*
ger/ Futter vnd Mahl præstare. *Knichen de Jure Territor. c. 4. n. 419.*

51. *Contraria seu pugnancia Majestatis sunt 1. modi quibus illa* Majestatis
amittitur, veluti morte Regnantis, bello, depositione & aliis contraria.
 pluribus. 2. *Crimen læsa Majestatis, quod tanquam nomen generis* Crimen
 dividitur in crimen perduellionis, quo Civis Romanus hostili læsa Maje-
 animo adversus Principem vel summum Reipubl. Statum ani- statis.
 matus est; & crimen læsa Majestatis simplex si e in specie sic di- Perduellia
 ctum, quo Civis Romanus Majestatem Imperatoris citra hosti- Simplex.
 litatem (quam hostilitatem specificam differentiam inter per-
 duellionis & Majestatis crimen simplex constituere, nōnulli ex-
 istimant) dolosè lædit. *l. fin. D. ad L. Jul. Majestat. l. 30. ff. eod. Am-*
 F plissi-

plissimus ac Consultis. Dn. Praeses Disput. de Crimin. laesa Majest. th. 5. lit. b. Wesenb. parat. ff. ad L. Jul. Majest. Treutl. Disput. 33. vol. 2. th. 1. Rittershus. ad §. 3. Inst. de Publ. Judic.

52. Quamvis autē hoc crimen in Imperio Romano solummodo in Imperatorem ipsumq; Imperiū Romanū committatur, directò scil. ac immediatè; tamen ex privilegio per indirectū ac consequenter etiā in aliis personis lædi Majestas potest, veluti in Consiliariis. l. 5. C. ad L. Jul. Majest. quo casu tamē distingunt Dd. an privato in ipsos odio ac inimicitia, an studio & animo lædēdi Principem delinquatur. Magnif. Amplis. ac Claris. Dn. Petr. Theod. Nobilissima Facultatis Juridicae Senior & c. Colleg. Crimin. disp. 5. th. 5. lit. D. Treutl. vol. 2. disp. 32. th. 1. cujus distinctionis ratio esse potest, quòd scil. Consiliarii pars corporis Principis non absolutè, sed relatè & quā tales, sint & dicantur in all. l. 5. Magnif. Dn. D. Finkelthaus Disput. de Crim. laesa Majest. concl. 13. Hocq; modo etiā in Serenissimos Electores universos, ac etiam singulos quid dolosi molientes ac committentes, & in mortē ipsorū conspirantes, Majestatis rei fi-

Q. An in
Princip. &
Status Im-
perii hoc
crimen
committa-
tur?

unt. Aur. Bull. tit. 24. Quid verò de reliquis Imperii Principibus ac Statibus Imperii, an & in eos committetur crimen laesa Majestatis? Negativam veriorē putam⁹. (1) quia nulla lege affirmativa id probari potest. (2) quia in pœnalibus ac odiosis leges ad diversas personas non sunt extendendæ. (3) quia Status Imperii sunt Vassalli, ut ita Majestas, quæ in illis non est, lædi non possit. (4) quia hoc de Electoribus saltē in A. B. specialiter est dispositū, quā specialitate opus non fuisset, si generaliter adversus omnes Status Imperii Crimeu laesa Majestatis committeretur. (5) quia mirum non est, quòd etiā hoc in passu Electores, quorū præsidio dextra Imperialis potentia roboratur. A. B. c. 3. & qui Imperii solidæ bases & columnæ immobiles sunt. A. B. c. 12. præ reliquis quandam habeant prærogativam, cum & in aliis ejusmodi prærogativis & privilegiis præ reliquis Statibus gaudeant, utpote quòd singuli Electores Camerae Imp. assessorem repræsentent, reliqui ordines verò conjunctim saltē nomine circulatorū suorū id faciant, in quibus plures sunt Principes ac alii Status conjuncti. Ordin. Cam. p. 1. tit. 1. Dissentit quidem Dn. Benedictus Carpzov. tract. Crimin. p. 1. q. 41. n. 70. & 82. hoc fundamento motus: Ad quem summa potestas & jura Majestatis ex parte pervenerunt, hunc in consortium Imperii

perii & Majestatis adscitum esse consequens est ; At verò pote-
 stas Juraq; Majestatis ad Status Imperii non ut singulos, sed ut
 universos ex parte eaq; non minima pervenerunt. Ergò Princi-
 pes ac Status in consortiū Majestatis atq; Imperii sunt adsciti, ac
 consequenter in ipsos cōmittitur Crimē læsæ Majestatis. Verùm
 etsi tam de minore quàm majore propositione dubitari pos-
 sit, ex eo, quòd Majestas sit incommunicabilis, unica, indivisibi-
 lis, adeoq; distinguendum inter ipsam Majestatem, cujus sanè
 participes Principes Imperii nō sunt, & Majestatis Jura, quæ ipsis
 communicari possunt; concessis tamen præmissis, putarem ex
 iis nihil ampliùs nisi hoc inferri posse, Ergò Principes ac Status
 Imperii, universim scil. considerati in consortium Imperii sunt
 adsciti, ac consequenter in illos nō ut singulos, sed universos cri-
 mē Majestatis committitur; id quod multis haut difficulter ad-
 mittendum videtur, vel ideò, quia quod in Principes ac Status
 Imperii universos sive universim sumptos cōmittitur, id vergat
 in ipsam Rempubl. Romanam & Imperii corpus. An rectè, ape-
 riam fortè in conflictu. Cæterùm in Principes Imp. ut singulos
 delinquentes ultimo & graviori ac severiori supplicio punien-
 dos esse, durch Schleiffen oder mit Zangen reißen / constat ex *Con-
 stit. Carol. V. Crimin. art. 142.*

53. Et cū Majestatis crimen præsertim perduellionis o-
 mnium sit atrocissimum, præsentissimaq; Reipubl. pernicies, me-
 ritò etiam omnium gravissima pœna est constituta, quæ nō tan-
 tùm ipsis delinquentibus spiritum, licet non semper ac quovis
 casu uno eodemq; modo ac pœnâ supplicii, aufert, eorumq; me-
 moriam etiam post mortem damnat. *S. 3. Inst. de Publ. Jud. l. quis-
 quis. 5. C. ad L. Jul. Majest. ibi, gladio feriatur;* ubi tamen per gladium
 non tantùm capitis amputatio, sed omne genus ultimi supplicii
 significatur, quemadmodū etiam gladii nomine quodvis extre-
 mum venit supplicium *in l. 3. ff. de Jurisd. l. cum vir nubit 31. C. ad L.
 Jul. de Adult.* sed etiam in ipsorum filios insultat & furit, ita, ut ab
 omni hereditate & successione eos excludat, ipsi sint perpetuò
 egestes, eosq; infamia paterna semper comitetur, ad nullos
 prorsus honores perveniant, iisq; egestate sordentibus vita sit
 supplicium, mors solatium. *l. 5. C. ad L. Jul. Majest. A. B. tit. 24.* Ex quo
 colligitur, cū mors solatium hîc dicatur, utiq; pœnam letho
 majorem his in terris existere; versari nim. inter homines & ho-

Q. An ad
 filios hoc
 crimen ex-
 tendatur?

4373
minum suffragiis auxiliisque carere. *Besold. Polit. lib. 1. c. 1. n. 13.* Dicitur hic aliquis, durum hoc esse & iniquum, ut ob paternum crimen poenam filius sustineat; cum filius non portet iniquitatem Patris. *Ezech. c. 18. l. 22. C. de Poen.* Sed singulariter hujus criminis esse rationem probe respondet *Rittershus. ad §. 3. Inst. de Publ. Jud. (1)* quia exempla paterni & hereditarii criminis in filiis quoque, quasi ejus semina in ipsos propagata essent, metuuntur. *d. l. 5. Amplif. & Consult. Dn. Ungebauer, Nobilif. Facult. p. t. Decanus Exercit. Justinian. 16. q. 7.* Unde à *Baldo Consult. 158. ad fin. col. 2. vol. 3.* non ineleganter Lepra hoc crimine æquiparatur quæ alios etiam corrumpit, quæ refert *Amplif. ac Consult. Dn. Pres. in antea allegat. Diss. de crim. les. Maj. th. ult. lit. f. (2)* ut eo ipso Patres charitate liberorum moti à nefandissimo hoc scelere eò facilius abstineant. Nec verò me fugit, inquit *Cicero*, quam sit acerbum, parentum scelera filiorum poenis luit, sed hoc præclarè legibus comparatum est, ut charitas liberorum amicitiores Reip. reddat Parentes. Hi enim pro affectu magis in liberis terrentur ait *Actus Paulus in l. 8. §. ult. D. quod met. caus.* Dictum Scripturæ *Ezech. 18.* quod attinet, huic reponimus dictum *Exod. 21.* ubi Deus Zelotes minatur, se Patrum iniquitatem velle in filiis visitare etiam usque; ad tertiam vel quartam generationem. Deinde distinguimus inter poenam æternam, quam filius ex paterna culpa utique; non subit. *d. c. 18.* Anima enim, quæ peccat, propter iniquitatem suam, quam facit, morietur; Et temporalem, cui ipsi sæpius liberi propter crimina parentum subjiciuntur, de qua accipiendus est textus in *Exod. 21.* quanquam illum etiam de poena æterna exaudiri posse, haud inficias imus, si nim. filii parentum vestigiis insistant, & scelerum paternorum fiant successores, imitatores, qua de re pluribus differit *Dn. D. Gerhard. Locor. Theol. tom. 6. de Magistr. Polit.* Plura quæ hic possent moveri, veluti, an Majestatis reus ipso jure sua bona amitrat? Quod affirmat quid. *Dn. Bened. Carpzov.* verum ita, ut nihilominus requiratur sententia declaratoria *tract. Crim. q. 4. n. 101.* ubi ex *Gramm.* notat, omnia Jura mundi pro aliquo crimine disponetia, quod ipso Jure poena imponatur, intelligenda esse dum modo secuta fuerit sententia declaratoria, quæ declaratur crimine illud in judicium deductum, fuisse commissum. Cui opinioni objici potest *c. 33. de election. & elect. potest.* ubi dicitur, quod excessus notorius non indigeat examinatione: Item, Num Crimen læsæ Majestatis possit committi in Papam? num in Augustam seu Imperatoris Conjugem?

An maledicens Principi hoc crimen committat? aliaque memor Institutum mei lubens prætereo, rumpendoque; filum finio.

D. T. O. M. sit laus
honor & gloria.

ULB Halle
003 862 070

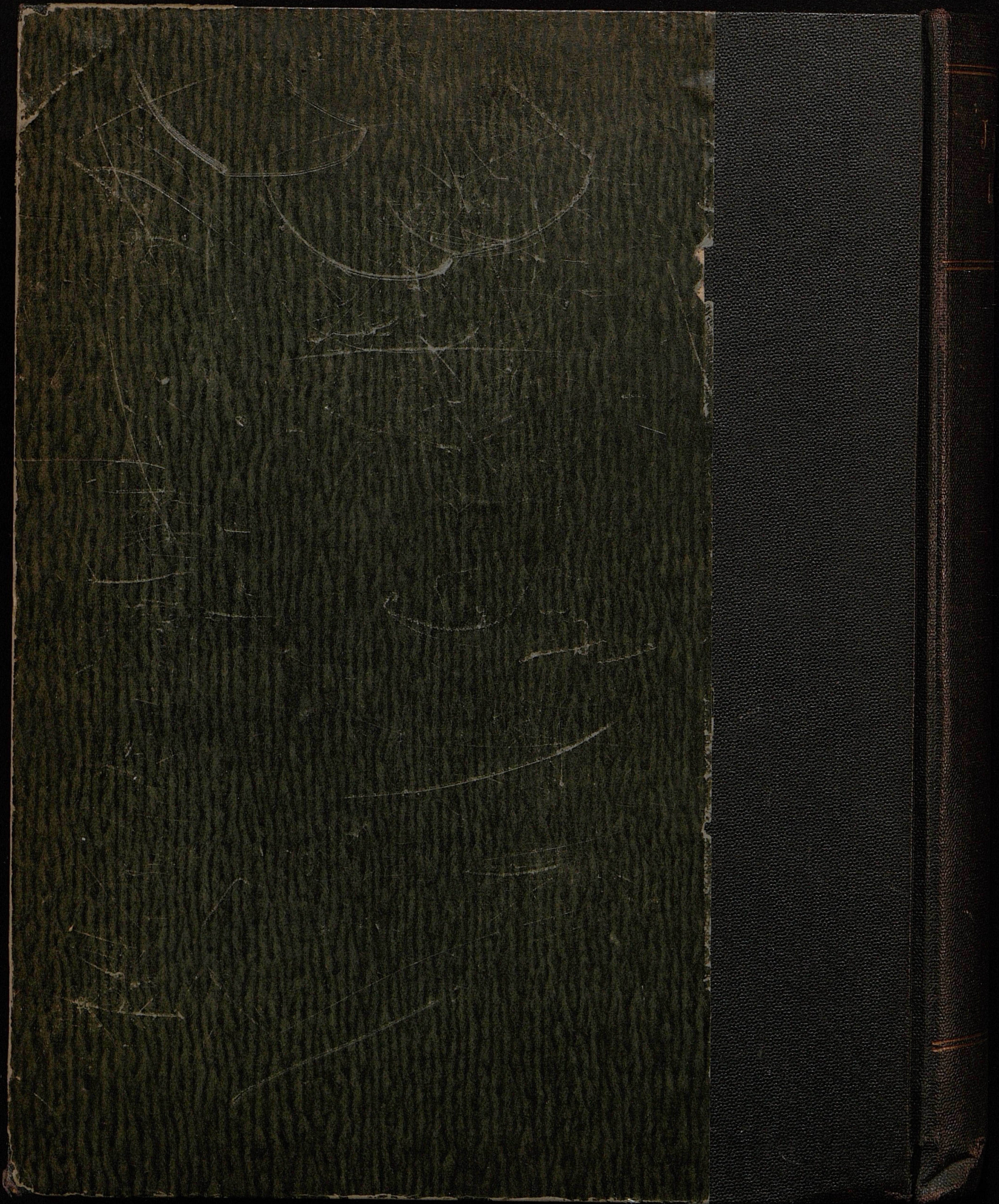
3

56

1077

1135

1636,3

5

5/2

DISSERTATIO JURIDICA
INAUGURALIS.

DE

MAJESTATE

quam

Nobilissimæ ac Amplissimæ Facultatis Juridicæ in
Illustri SALANA Autoritate ac Decreto;
Pro summis in UTROQUE JURE, gradu, honore ac Privi-
legiis Doctoralibus consequendis:

PRÆSIDE

Amplissimo, Consultissimo atq, Excellentissimo

DN. ZACHARIA Prueschencf

Jcto, Professore hujus Academiæ celeberrimo,
Consiliario Saxon. gravissimo, Curia Pro-
vincialis & Scabinatus Adlesore di-
gnissimo; Patrono ac Promotore
suo observantiæ cultu ætatem
prosequendo,

*Publica Disquisitioni subjicit
ad diem 21. Decemb.*

Horis Locog, consuetis

JOHANNES ERNESTUS Steinmetz
Calâ-Thuring.

JENÆ

TYPIS ERNESTI STEINMANNI.

ANNO clō 1ō CXXXVI.

